

گنجینه زبان، فرهنگ و ادب کهن ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

دکتر محمد مقدم

داستان جم

چاپ این کتاب با سرمایه رستم معاونت
(شهمردان) توسط سازمان انتشارات فروهر انجام شد

کتاب	: داستان جم
ترجمه	: دکتر محمد مقدم
چاپ	: رشديه
تعداد	: هزار و پانصد نسخه
چاپ دوم	: مهرماه ۱۳۶۳

ایران کوده

شماره ۶

داستان جم

از
دکتر محمد مقدم

21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.

201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300.

301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350.

22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.

201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300.

301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400.

401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500.

501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600.

(66) :: 1950-51 1951-52 1952-53

1953-54 (1954)

7. (46) 1951-52 1952-53 1953-54

1954-55 1955-56 1956-57 1957-58

8. 1958-59 1959-60 1960-61 1961-62

(13) 1962-63 1963-64 1964-65 1965-66

1966-67 1967-68 1968-69 1969-70

1970-71 1971-72 1972-73 1973-74

(16) 1974-75 1975-76 1976-77 1977-78

1978-79

9. 1979-80 1980-81 1981-82 1982-83

1983-84 1984-85 1985-86 1986-87

1987-88 1988-89 1989-90 1990-91

1991-92 1992-93 1993-94 1994-95

(18) 1995-96 1996-97 1997-98 1998-99

1999-00

10. 2000-01 2001-02 2002-03 2003-04

2004-05 2005-06 2006-07 2007-08

2008-09 2009-10 2010-11 2011-12

מאמר על שאלות :: 111-112 ::

...
[...]

11. ...

12. ...

13. ...

14. ...

15. ...

16. ...

17. ...

18. ...

19. ...

20. ...

21. ...

22. ...

23. ...

24. ...

25. ...

26. ...

1919-1920

24. (ש) לראו כי יתעורר כל ישראל ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

ויבטח יום-הוא (ש) כל ישראל יבטח ויבטח יום-הוא

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

29. 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

۲۰. ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ (۱۰۱۰) سر سر سر سر
 و ۱۱ (سر سر سر) ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰ سر سر
 ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰ سر ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰۱۰ (۱۰۱۰)
 (۱۰۱۰) سر سر سر ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰۱۰ سر سر
 سر سر ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰ سر سر سر ۱۱ کو ۱۰۱۰۱۰
 سر سر سر سر سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر
 سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر (سر سر سر) سر سر سر سر سر سر سر سر

۲۱. سر سر سر سر سر (سر) سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر (سر) سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر

۲۲. سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر
 سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر سر

૧. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૨. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૩. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૪. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૫. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૬. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૭. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૮. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૯. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૦. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૧. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૨. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૩. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૪. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૫. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૬. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૭. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૮. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

૧૯. ભુવન (૧૫૫-૧૬૬) (૧૫૫)

۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

پایان متن اوستا و زندگستان جم.

واژه‌نامه اوستائی داستان جم

در این واژه‌نامه لغات اوستائی که در داستان جم آمده شرح شده است. برای هر لغت اوستائی برابر پهلوی آن که در زند پهلوی این داستان آمده داده شده. اگر برابر پهلوی آن از همان ریشه اوستائی گرفته شده در علامت " " پس از لغت اوستائی آمده و اگر از ریشه دیگریست ذیل لغت اوستائی داده شده. معنی فارسی هر لغت اوستائی نیز اگر از همان ریشه اوستائیت در علامت " " است و اگر از ریشه دیگری باشد بدون علامت " " پشت دو نقطه (:) آمده. ذیل هر لغت اوستائی نیز لغات فارسی که از آن ریشه گرفته شده در علامت " " افزوده شده است.

برای ریشه و معنای برخی از این لغات که در واژه‌نامه فارسی باستان در جزوه شماره ۴ ایران کوده بحث شده باید به آن واژه‌نامه رجوع شود.

در باره لغات عربی‌نما که از ریشه ایرانیست و در علامت " "

داده شده باید به صفحه ۱۶ شماره ۴ ایران کوده و به "ریشه واژه های فرانسوی
زبان عربی" در شماره ۱ ایران کوده رجوع شود.
لغات اوستائی در

K. E. KANGA, *A Complete Dictionary of
the Avesta Language*, Bombay 1900.

در

CH. BARTHOLOMAE, *Altiranisches Wörter-
buch* strassburg 1904.

شرح شده است .

ردیف حرفهای دین دبیره

حرفهای دین دبیره که کهنه ترین خط حرفی "جهانت مانند حرفهای
خطای دیگر ایرانی (بجز خط میخی فارسی باستان) با کشیدن شکلهای
گونگون دنان و زبان و لب و دندان و خیشوم و گلو ساخته شده
و ردیف علمی حرفهای آن که در خط فارسی کنونی تا آخر قرن
چهارم هجری رواج داشته از حرفهای حلقی آغاز و به حرفهای
لبی ختم میشود. (رجوع شود به بخش دوم دبیره جزوه شماره
۲ ایران کوده.) این ردیف در صفحه روبرو داده شده
است .

د

دسپهرد (د) (دق) ۶ سد. " ۳۱۱۱ و ۱۱۱۱ (اندرون)

نیک) ". " اندر نیم" یعنی از درون.

جزء اول: دسپهرد (د) " ۳۱۱ و (اند) و ۳۱۱ و

(اندک) ". " اندر، در، درون، اندرون".

جزء دوم: (دق) ۶ سد. " ۱۱ (نیم) و ۱۱۱ (نیمه) ".

این واژه در اوستا و پهلوی یعنی نصف و همچنین یعنی سوی

و طرف آمده و در اینجا یعنی دو سیمت و باین معنی در زبان طبری

در "په نیمه" یعنی کفل آمده.

ددر (د) (د) ۲ سد. " ددولیا (ایران) (د) ".

جزء اول: ددر (د) (د) " ددولیا (ایران) ". " ایران،

ایرانی ". از ریشه " ددر (د) " آریائی، آری، عالی ". از

همین ریشه است " عراق، اراک " * ددر (د) سد. و

" ایرج " ددر (د) سد. این ریشه در بسیاری از نامهای

خاص ایرانی یافت میشود. نیز نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۱۸.

جزء دوم: (دق) ۲ سد. " (د) (د) ". " بیضه، بیج "

" ایران (د) " یا " بیضه ایران " مهد اصلی ایرانیان یا

آریائیان و سرچشمه فرهنگ و مدنیت ایرانی بشمار میرفته

و همین معنی در دوره اسلامی در " بیضه اسلام " حفظ شده

که آنرا در فرهنگهای عربی اینطور معنی کرده اند: " جماعت

مسلمانان و شهر و مساحت و مجتمع و مستقر و مهتر شهر که مردم

گردوی آیند و سخن و پرا قبول دارند. "

ددرکده و ۲ سد. نگاه کنید به ددرکده و ۲ سد. در متن زند

برابر این لغت کلمه (اېرچ) آمده .

ددکله د . صورت دیگر آن ددوړ . پیژوند "او- و اذ-"

بمعنی بالا ، بر ، زوی ، نزدیک ، بیار ، گرد ، درباره .
ددکله د . معنی پارچه (۱۲۵) . "نشین کردن" .

ددکله د + ریشه معنی (تیار) . از این ریشه است
"شن" در گلشن ؛ با پیژوند معنی در "آشیانه" و با پیژوند
در "نشیدن ، نشیم ، نشین" .

در متن زند گاه - ۱۳۳۶ - (اېرمانشیه) ترجمه شده .

ددکله د . معنی (سال) .

ددکله د + معنی (از ریشه معنی (گاه) ریشه

"آدن" . نگاه کنید ایران کوده ص ۳۰ .

در متن زند گاه ۱۳۳۶ (زستان) ترجمه شده و آزار به

۱۳۳۷ (سالان) شرح کرده .

ددکله د معنی (اېرسفت) . "گه - ۱۳۳۷ (اېرسفت) . "شفیتد" .

ددکله د + معنی (از ریشه معنی (سفتن و

شفیتد" بمعنی خاراندن و جواحت کردن .

ددکله د معنی (زیر نظر گیرنده ، نگاه دارنده) .

ددکله د + معنی (ریشه معنی (زیر نظر گرفتن

از این ریشه است ؛ "ایشه ، ایشه ، آیشه ، آیشته"

بمعنی جاسوس ؛ "اساسه" بگوشه چشم نگریستن و "عس"

در طبری "ایشین" بمعنی نگاه کردن .

در متن زند ۱۱ - ۹۱ - ۱۳۳۷ - (پت نگاه دارشیه)

"نگاهداری" ترجمه شده و آزار به ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ (پانکیه)

- کرتن) : پاسبانی کردن شرح کرده .
 ند ۳۱ دد ند . "س" و (ایوک) . "یک"
 در حالت دوم فرد مادی و ستار یگ و ۶ . میشود .
 برای واژه های همیشه در فارسی نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۱۷ .
 ند ۳۱ دد ۶ . الهم ۳۱ (اویشان) . ایشان .
 حالت ۶ از ند ۳۱ .
 ند ۳۱ ص ۳۱ . : این ، آن .
 ند ۳۱ ص ۳۱ دد ۳۱ . حالت ۶ فرد مادی .
 ند ۳۱ ص ۳۱ . حالت اجمع .
 ند ۳۱ ص ۳۱ دد ۳۱ ۶ . حالت ۶ جمع .
 ند ۳۱ ص ۳۱ دد ۳۱ دد ۳۱ . حالت ۷ جمع .
 در متن زند : ۹۵ (ان) : آن
 الهم ۳۱ (اویشان) : ایشان .
 ند ۳۱ ۶ . : این ، آن ، او .
 صورتهای دیگر آن : ند ۳۱ ۶ . و دد ۳۱ ۶ . و ۶ ۶ .
 در متن زند : ۳۱ (ش) : شش ضمیر سوم شخص .
 دد ۳۱ ۶ . : روز . صورت دیگر آن : دد ۳۱ ۶ .
 از این ریشه است : "یر" در "پیر" و "یوم" (دد ۳۱ ۶) .
 در متن زند : ۹۶ (رودج) : "روز" .
 دد ۳۱ ۶ . : پس ، بنابراین ، چنین ، آنجا .
 صورتهای دیگر : دد ۳۱ ۶ . و دد ۳۱ ۶ .
 از دد ۳۱ . نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۱۷ ذیل او .
 در متن زند : ۳۱ (اوذ ، اوی) : آنجا

- دو ۱۱۱۴ (ایتون) : ایدون .
 درطبری "اتی و هتی" بمعنی چنین .
 دو ۱۱۱۵ : اینان ، اینقدر . (مادین)
 دو ۱۱۱۶ : (زین) .
 دو ۱۱۱۷ : (دو ۱۱۱۸ + دو ۱۱۱۹) .
 دو ۱۱۲۰ : (پیشوند) : به ، بسوی ، نزدیک ، پائین ، زیر ،
 کنار ، دوراز و پیشوند نفی .
 دو ۱۱۲۱ : از ریشهٔ دو ۱۱۲۲ "ایتان ، استادن ،
 ستادن" .
 دو ۱۱۲۳ + دو ۱۱۲۴ "لاند" - ۱۱۲۵ (اید) -
 ایتینین ("ایتانیدن (وایوندن)) .
 دو ۱۱۲۶ : به ، بسوی ، نزدیک ، کنار ، ضد .
 صورت دیگر آن : دو ۱۱۲۷ . هر ریشهٔ دو ۱۱۲۸ و دو ۱۱۲۹ .
 در متن زند : دو ۱۱۳۰ (اپش ، اوش) .
 دو ۱۱۳۱ : از ریشهٔ دو ۱۱۳۲ .
 دو ۱۱۳۳ (دو ۱۱۳۴) : آواز دادن ، خواندن . ریشهٔ "هوز"
 بمعنی آواز تند و تیز . ترجمهٔ پهلوی : دو ۱۱۳۵ : گفتن .
 دو ۱۱۳۶ + دو ۱۱۳۷ : دو ۱۱۳۸ (پسخ یا پسخن
 گفتن) : پاسخ گفتن .
 دو ۱۱۳۹ + دو ۱۱۴۰ : گفتن .
 (دو ۱۱۴۱) : دو ۱۱۴۲ (ایتون) : ایدون .
 دو ۱۱۴۳ : "هوش" (اوش ، هوش) : مرگ ، هلاکت .
 از این ریشه است : "هوش" بمعنی مرگ و هلاکت و زهر کشنده و

"هش" بمعنی فوت و موت.

بادا نفی : بادا ندکلیج ند . "۳۱۱۱۱۱۱۱ (انوشک)". "انوشه".
 "انوشا" شادی و خرمی ؛ "انوشه" ، نوشه ، نوشه "خوش و خرم و جوان
 بخت و نیز بمعنی آفرین ؛ "انوشه" شراب انگوری ؛ "نوشیدن".
 "نوش" تریاک و باز هر دو آب حیات . جز اول "نوشین" ،
 نوشدارو ، نوش گیاه ، نوشردان (انوشردان) .

ندکلیج (ند) : پائین ، زیر ، پست . (ند + ند) (ند) .
 ندکلیج (ند) : سرد . (صورت دیگر آن ندکلیج (ند) : سرما) .
 هریشه فاسد ند . "باد" .

از این ریشه است "آذ" در "اذخر = بادغز = یادگیر" .

ندس ریشه "هستی" . از این ریشه است :

"ام" = "۳۱۶۶ (هم)" .

"ای" = "۳۱۶۶ (هی)" .

"است ، هست" = "ند ۱۳۱ (هست ، [است])" .

"ایم" = "۳۱۶۶ (هم)" .

"اید" = "۳۱۶۶ (هیت)" .

"اند" = "۳۱۶۶ (هند)" .

ندس ۱۳۱ : حرف تاکید . در متن زند برابر آن : ۳۱۱ (اد) : به .

ندس د (ند) : بمعنی "هور" (درخان) یا بمعنی حیات بخش

است . همیشه با ۶ ندی و سد . توأم است . ۶ ندی و سد .

معنی "بامجد" یا دانا است .

ندس د (ند) : ۶ ندی و سد (۳۱۶۶) (اد هر نزد) . "هور نزد" .

نام خدای بزرگ ایرانیان . در فارسی نیز بمعنی ستاره مشتری

و درختی بمعنی خورشید است. برای صورتهای دیگر این نام در فارسی و شرح بیشتر نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۱۷.

دس ۱۱۱۱ : خداوندی. در دس ۱۱۱۱ : چاندرا (در دس).

"س ۱۱۱۱ (اِهَوَنور) نام دعائیت که با این لغات آغاز میشود.

برای دس ۱۱۱۱ : نگاه کنید به دس ۱۱۱۱. بمعنی مهر و خداوند.

چاندرا (در دس). بمعنی خواست و کام از ریشه چاندرا. بمعنی

خواستن و برگزیدن و گرویدن. از این ریشه است: "پاور"

"(الم ۱۱۱۱ و روشن)"، "گرویدن"، "گراشدن و

گرایتن" بمعنی میل و خواهش کردن؛ و جردوم

"شهریور (شهریور، شروین)" = مریخ (دس ۱۱۱۱).

چاندرا (در دس) = دس ۱۱۱۱ شهریور.

دس ۱۱۱۱. صورتهای دیگر: دس ۱۱۱۱. و دس ۱۱۱۱.

"س ۱۱۱۱ یا س ۱۱۱۱ (اِهَوَن، اخذ)" : مهرخانه، خداوند،

داور. نیز بمعنی همتی، زندگی، جهان، مردم.

از این ریشه است "آخ" در "دوزخ" = ودس ۱۱۱۱ (دس).

دس ۱۱۱۱ + دس ۱۱۱۱ = دس ۱۱۱۱ دس ۱۱۱۱، و در

دس ۱۱۱۱. حالت ۴ از دس ۱۱۱۱.

در متن زند برابر دس ۱۱۱۱ : س ۱۱۱۱ (اد آوی) : به او.

دس ۱۱۱۱ (دس) : پس از آن.

در متن زند: س ۱۱۱۱ (هَج ان) : از آن.

دس ۱۱۱۱. (دس ۱۱۱۱) نگاه کنید به ریشه دس ۱۱۱۱؛ نیز به دس ۱۱۱۱.

دس ۱۱۱۱. : مرض، درد، رنج.

در متن زند: س ۱۱۱۱. سر جو خوانده میشود:

ایو دکیه همیشه یوت بمعنی مرگ عام سوران ، گاو میری .
 اینیکیه همیشه عناء بمعنی رنج .
 ایوکیه همیشه عیب .

در شرح آن اوهه (تثکلیه) بمعنی تباهی آمده .

دوهه (دوهه) نگاه کنید بریشه ووهه .

دوهه : بدی ، شر ؛ بد ، شریر ، گناهکار .

در متن زندگی دوهه (دوتتر) : بدتر .

دوهه : نگاه کنید به دوهه . "هت" . نگاه کنید بریشه دوهه .

دوهه : در متن زندگی : "معوه" . "اند" . زیشه دوهه .

دوهه : نگاه کنید به دوهه .

دوهه (دوهه) : بدخواه ، دشمن ، شریر .

شاید واژه ای "آئر" هر چیز زشت و بد ، "اینر" خوی زشت

و "انگل" کسی که صحبت او مکره و طبیعت باشد از این ریشه باشد .

در متن زندگی دوهه : گنایمینوک : گندمینو یا

زورامینوک : زورکارمینو (جیدگر) .

دوهه : "مسلمه" . "اهرمن" .

صورت های دیگر آن در فارسی : "اهرمین" ، "اهرامن" ، "اهرن" ،

"اهرمه" ، "آهرمن" ، "آهرمین" ، "آهرامن" ، "آهرن" ، "آهریمه" .

در دوهه : ضایع شدنی ، زیان ناپذیر .

زیشه دوهه (دوهه) ریشه "ضیاع" بمعنی ضایع شدن ،

ضایع کردن ، زیان رساندن ، پوسیدن ، پیر شدن ، زوال یافتن .

از این ریشه است "زیان" = دوهه (زیان) .

در متن زندگی : دوهه (از - اسپینشینه) : زوال ناپذیری .

دودم (د) . " دودم (اشتر) : گواز (شلاق ؟) .
 از ریشه ددی یعنی راندن که در جزو دوم گواز (گاوران)
 مانده است . شاید واژه های ذیل از این ریشه باشند :
 " آزدن " با سوزن یا غیر آن خلائیدن (" ازیدن ، ازیدن ،
 آزده ، آزده ، آجده ، آجیده ") و " استرش " آهنی که
 زمین بدان شیار کنند .

دو دج (د) : نام یکی از اشمیندان ، بمعنی راستی و حق و ناموس
 خداوندی که نظم جهان بر آن استوار است . نگاه کنید به ایران که در ۱۹۰۰
 درستی زند برابر دو دج ۶۰۰ (دو دج ۶۰۰) و دو دج ۶۰۰ .
 دو دج (د) . " سلسله " (اهرد ، اهروب ، اهلو ،
 اهل) آمده که در فارسی بصورت " اهل " در آمده .
 " اشو " لغت زند و پارسی را گویند (برمان تطلع) . دو دج ۶۰۰ و ۶۰۰ در
 " اشک = عشق " (شلا در عشق آباد) . برای عشق بمعنی مهر نگاه کنید به صفحه ۵۱ .
 دو دج ۶۰۰ . " دو دج ۶۰۰ (آیرت) : نام اندازه است .
 دو دج ۶۰۰ : بکیران ، بکسر ، ازلی ، بی آغاز .
 دو دج ۶۰۰ + نفی : " آغاز " ، اول ، سر ، بالا .
 از این ریشه است : " غزه " روز اول ماه با دو دج ۶۰۰ نفی در
 دو دج ۶۰۰ (انزان ، انزان) روز آخر ماه . شاید " غاره
 و غارج " شراب که صبح خورند از این ریشه باشد .
 دو دج ۶۰۰ . " دو دج ۶۰۰ (آن) " : دیگر ، بجز .
 دو دج ۶۰۰ : بر ، به ، بروفق .
 درستی زند ۱۱۵ (بیت) : به .
 دو دج ۶۰۰ : حیوان کوچک (گوسفند و بزه و بز) .

- نداد + 6 در رد . ریشه آن روشن نیست .
 در متن زند : ۳۱۳ نداد (انومنه) .
 نداد . از * نداد . نگاه کنید بریشه نداد .
 نداد نداد ۳۰۳ . (نداد نداد) : جا .
 در متن زند : ۳۱۳ نداد (گیواکان یا جیناگان) : جا .
 (در برهان قاطع جیناک بمعنی جا ضبط شده .)
 نداد نداد . " بیسر ، بی سالار " . " ندادول (آسر) .
 نداد نداد + نداد نداد . (نداد نداد) " ندادول (آسر) " .
 از این ریشه است : " سر " و جز اول " سردار " ؛ " سار " و جز
 دوم " سبک ، گاو سار ، شاخار " و " سال " و " سالار " .
 نداد نداد . نگاه کنید بریشه نداد .
 در متن زند : ۱۳۱ (بونت) : بود .
 نداد نداد نداد ۳۰۳ . " نداد نداد ۳۱۳ و (استومند ، هستومند ،
 خستومند) : جسمانی .
 نداد نداد + پیوند نداد نداد ۳۰۳ . " وند " در خدادند .
 نداد نداد . (نداد نداد) " نداد نداد ۱۳۱ (است ، هست ، خست) .
 یعنی استخوان و بدن و جسم .
 از این ریشه است : " است ، استه ، هسته ، هستو ،
 خسته ، خستو " بمعنی استخوان و تخم و دانه سیبویه ؛ جز اول
 " استخوان " و جز دوم " پیلته " استخوان قیل ، عاج و
 " کوفته " سرین و کفل .
 نداد ۶۴ . : من . در بیشتر زبانهای محلی ایران بصورت " از " مانده .
 در متن زند : (من) .

دوآند. : پس ، چنین ، اکنون ، ولی .

درستن زند: دودو۱۱۱۱۱۱۱۱ (ایتوئج) : وایدون .

دوآند. : اینجا ، به آنجا .

درستن زند: دودو۱۱۱۱ (اودز) : آنجا .

دوآند. (دوآند) : راه ، مدار . (راس) ر

درستن زند: (سود) راه : راه . نیز (سود) س

دوآند (خورشیت راس) : راه خورشید (مدار خورشید) .

دوآند و دوآند . " (سود) و (اچ کوفک یا کوپک) "

" کوغان دار (قوزی) . "

دوآند. : دوراز ، بجز ، بیرون از ، (نفی) .

و دوآند. " کوغان " . نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۲۸ .

درستن زند الی س مدی (اوپس) : به پس شرح شده .

دوآند. دوآند. دوآند. ریشه دوآند (دوآند) . نگاه

کنید به ایران کوده ۴ ص ۳۰ .

درستن زند: راند. و دوآند ۱۱۱۱۱۱ : برسند .

دوآند دوآند. " به خایه " یعنی عین (؟)

دوآند + دوآند. ریشه و معنی آن روشن نیست .

بنظر میرسد دوآند (نفی) + دوآند. " خایه " .

به ریشه های خایه : " خاک ، خاک (خاکینه) ، خواگ " و نیز

" خواگ " بمعنی مرغ خانگی .

درستن زند: ی و اول . زفتکل ؟ در برهان زونکل : زونکل .

دوآند (دوآند) . نگاه کنید به ریشه (دوآند) .

درستن زند: دودو۱۱۱۱۱۱۱۱ (نم پریست هیس) : نام پریست .

درستن زند: (اااا) ۱۳۰۶۶ (بوندگ میشن) : بانس
کامل.

دو ۳۳۰۶۶. سد ۶۶۶۶. "دو ۳۳۰۶۶ (سپند
مت، سفند مت)" "اسفندارند": نام یکی از امشپندان
فرشته زمین؛ زمین. صورتهای دیگر آن: "اسپندارند،
سفندارند، سپندارند، اسفندند" نیز "سِفَد و سِید"
زمین، فرشته زمین، دوازدهم ماه، روز پنجم ماه.
سد ۳۳۰۶۶. (سد ۳۳۰۶۶) : به آن، آنجا.

درستن زند: ۳۳۰۶۶ (ان او) : به آن.
سد ۳۳۰۶۶. (سد ۳۳۰۶۶) "سه ۳۳۰۶۶ (آتش، آتش) و
سه ۳۳۰۶۶ (آتور)": "آذر، آتش سه ۳۳۰۶۶."
صورتهای دیگر: "تش، آدیش" و "اشیر".
سد ۳۳۰۶۶. "سه ۳۳۰۶۶ (آف، آف)": "آب، آو".
هریثه سه ۳۳۰۶۶.

سد ۳۳۰۶۶. (سد ۳۳۰۶۶) "آب". گاه کنیده سه ۳۳۰۶۶.

ر

ر ۳۳۰۶۶. (درستن زند) ۳۳۰۶۶ : خواست.
از ریشه ر ۳۳۰۶۶ (ر ۳۳۰۶۶) : خواستن.
از این ریشه است "عشق" یعنی مهر و کام و دولت داشتن
و خواستن: *ر ۳۳۰۶۶ (ر ۳۳۰۶۶ + پوند وید). در
سنکریت از همین ریشه و با همین پوند اِچچمک یعنی
دوست دارنده (عاشق) و در زبان سغلامی باستان از همین ریشه

- و با همین پیوند *iska* بمعنی کام است .
 برای عشق = اشک نگاه کنید ذیل مد ۳۳۱ د . ص ۴۷ .
 ر (رسانم د . : پنهان شدن و فرود رفتن (ماه و خورشید) .
 در متن زند : و ل ۱۳۱ ق ۱ د .
 ر (ا د . : اینجا ، آنجا .
 در متن زند : ص ۱۳۶ (اوز) : آنجا .
 ر (ا د . : ایدر ، اینجا . (صورت دیگر ر و س .)
 در متن زند : ل ۱۳۶ (ایتر) : ایدر .
 ر (ا د . و ایدر نیز بمعنی اکنون آمده . "ایا" بمعنی
 اکنون و "ساعت" (الساعه) از این ریشه است . نیز
 "ایدی = ایضاً" (= سنکریت *ایدم* = لاتین *ibidem id*) .
 ر (ا د . : این ، آنجا ، او .
 ر ۶۶ ۶ . حالت ۲ فرد . از این ریشه است "امر" در امروز .
 در متن زند : ل ۱۳۶ : این .

۷

- ر ۶۶ . : این . نگاه کنید به مد ۶۶۱ .
 در متن زند : ل ۱۳۶ : این .

۳۷

- ۳۷ د . : که (ضمیر وصل . در هیلوی بصورت و در فارسی بصورت
 ا اضافه که از همین ریشه اند در آمده) .
 ۳۷ ل . حالت افرد نرین .

۳۵ د. حالت ۲ فرد ماین و ۲ جمع نرین و تار .
 ۳۵ د. حالت ۲ فرد تار . (۳۵ د. یعنی که ، تاکه ،
 پس از ، چون ، اگر ، هنگامیکه ، تا آنجا که بکار میرود)
 ۳۵ د. حالت ۳ فرد نرین و ۱ فرد جمع ماین و ۲ جمع نرین .
 ۳۵ د. حالت ۱ جمع نرین .
 ۳۵ د. حالت ۵ فرد نرین .
 ۳۵ د. همیشۀ هدی . و هدی . فارسی باستان است . نگاه
 کنید به ایران کوده ۴ ص ۲۵ .

در متن زند برابر آن ر (راضافه) ۳۵ د (ای) ۳۶ (ک)
 ۱۲۶ (کی) آمده .

۳۵ د. : پرستیدن ، ستودن ، حرمت کردن ، دعا کردن و
 خواندن . (در ضمن شرح پهلوی بنده ۳۵ د. بجای
 ۳۵ د. در ۱۲۶ ضبط شده و برابر پهلوی آن
 ۶۵ (یزم) آمده .
 از این ریشه در اوستا : ۳۵ د. : پرستش و ۳۵ د.
 ۳۵ د. : ستایش شده که هر یک نام بخشی از اوستاست .
 از این ریشه است : " یستن " : بگفت زند و پازند ز مزمنه کردن
 و چیزی خواندن باشد بر طعام ؛ " جشن " = " عید "
 که از کدی فارسی باستان = ۳۵ د. گرفته شده .
 ۳۵ د. : " ایزد " یعنی ستایش شده یا ستایش کردنی .
 در پهلوی " ۳۵ د. یزدان " یعنی " ایزدان " است و هم در حالت
 اسم جمع یعنی خداست .
 ۳۵ د. : چون ، چونکه ، چنانکه ، که ،

بطوریکه ، وقتیکه ، کجا ، از ، پیش از ، یا .
 در متن زند : ۱۳۵۹ (حی گون) .
 ۳۵ سد . : سال . از این ریشه است "سِل" بمعنی سال .
 در متن زند : ۱۳۳۵ (سال) .
 ۳۵ ر ۶ سد . " ۵ (یم ، جم) " . "جم" .
 ۱۳۳۵ ی . (۱۳۳۵ ر) . : اگر ، هنگامیکه .
 (۳۵ سد + ی) . در متن زند : ۱۳۳۵ (آت) .
 ۱۳۳۵ ی ۱۳۳۵ ر . : اگر نه ، مگر ، در غیر این صورت .

»

در ۳۵ سد ۱۳۳۵ سد . : چنین گویان .
 در ۳۵ ر . (در ۳۵ ی) . : چنین + سد ۱۳ (سد ۹) =
 جادو . نگاه کنید به سد ۱۳۳۵ .
 در متن زند : سد ۱۳۳۵ (ایتون گفت) : چنین گفت .
 سد ۱۳۳۵ . : گفته ، "واژه" ، سخن . از ریشه جادو =
 سد ۹ = جادو = سد ۱۳ .
 از این ریشه است : "واژه" ، "واج" و "باج ، باژ"
 زنده پیش و پس از طعام . بایشوند : "آواز ، آدا ،
 آدای ، بیواز ، پرواک ، گواژه ، نوا ، نواز ، نواختن" .
 در ۳۵ ر . : خواست ، کام .
 در متن زند : و ۳۵ و (کامک) : کام ، گامه .
 در ۳۵ ر . از ریشه جادو . نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۴۲ .
 (د) سد ۱۳۳۵ . : "علف" ، بته ، مرغ زار ، دار و درخت .

در متن زند: "سپلم لعمرا (اُروان)" . "اُرو" بلفظ زند
 ادستا بمعنی رستنی است .
 در این ریشه است: "علف" (*د) دد .) و بایوند
 9 : "ارپاق" که در ترکی مانده است .
 (د) دد دد ص .) دد . "سپلم دد و ص ۱۳۱ (اُردشتر)" .
 نام پسر سوم زردشت و مہتر طبقه کث و رزان .
 دد (دی) میشوند بمعنی بیرون ، آنور ، بحر .
 در فارسی باستان اُند و اُذ . در فارسی ژ و ز در زودن .
 (سپردن که در ایران کوده ۴ ص ۲۲ از دد + دد داده
 شده در سفت نیت و سین از خود ریشه است .)
 دد ۲ دد . : بالا ، بلند .
 دد ۴ ص و دد ص . : دد + ریشه و دد ص : بلند
 ایستادن . نگاه کنید ذیل دد دد و دد ص ۳۳ .
 دد . (د) دد در دد ص . : دد + ریشه (د) و
 (۲ د) : "افروختن ، روشنی دادن ، درخشیدن ، روشن کردن"
 نیز نگاه کنید ذیل (د) دد ص .
 دد . (د) دد در دد ص ۲۵ . : دد + ریشه (د) . : زادن
 و زائیده شدن . - نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۳۳ .
 در متن زند: "لد لد - کلیم او ص (اُل - زایست)" : بزیاید
 دد . (د) دد . : به ، بسوی ، کنار ، دُور ، در .
 در متن زند: 66 (اُپر) .
 دد . (د) دد . "66 - دد ل ا و ص (اُپر بیه)" . "بیر"
 دد . (د) دد . "66 - دد ل ا و ص (اُپر بُرت)" . "ببُرد"

دند + ریشه دند . نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۴۹ .

س

سند سپهر . " س (هَمْ) " . " هم " . میشوند یعنی هم ، همه ، دیک

صورت های دیگر: سه د . سه سد . سه سد . سه سد . سه سد .

سه سد . سه سد . سه سد . سه سد . سه سد . سه سد .

نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۲۶ .

سه سد سپهر سد سد . " س - ۳۶ (هَمْ مَت) " . " هم آمد " ،

" انجامید " . سه سد سپهر + ریشه سد سد . نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۳۰ .

سه سد سپهر سد سد سد . " سه سد (انجن ، هنجن) ر

سه سد سپهر سد (انجنیه ، هنجنیه) " . " انجن " .

سه سد سپهر + ریشه سد سد . نگاه کنید به ایران کوده ۴ ص ۳۱ .

سه سد و (۴) ۴ - یک بار . سه سد (نگاه کنید به سه سد سپهر) +

(۴) ۴ . " کرت " . از این ریشه است: " هرگز (هگز) "

سه سد + (۴) ۴ + ۲ رص - و از (۴) ۴ - جز دروم

" اگر ، دیگر ، مگر " .

در متن زند: س و - ۳۲ و (ایوک اذوینک): " یک آیین " .

سه سد سد . (سه سد سد) " سه (هَج) " . " از " .

سه سد (سه سد) . : نگاه دارنده ، حفظ کننده ، حراست کننده .

از ریشه سه سد .

در متن زند و (سه سد) (سرداری) : سرداری و در شرح آن

سه سد (سه سد) (فرمان داتن) : فرمان دادن آمده .

سده ۱۴ (۱۳۰۵). "تدلو (هنگ، الگ، هرک، ارک، خنگ، خوک)" . "هرک" .

از این ریشه است: "تار، هره، هرزه، هرک، تاله-خل، خله، خویله، الق" "خوق، حیرت" و جزو دوم "سر تاله" .

سده ۱۳ (۱۲۶۵). "هزار" . در متن زند "وله (۱۰۰۰ ای هزار)" : یک هزار .

سده ۱۲ (۱۲۰۵). "هزار زم" (زمستان = سال) نگاه کنید به سده ۶ .

سده ۱۱ (۱۱۰۵). (سده ۱۰) : در همان وقت، در هانجا، باهم، ناگهان . برای جزو اول آن نگاه کنید به سده ۱۰ .

در متن زند: (۱۳۶۸) (ایاک) : با
و ۱۱ سوا ۱۲۱ (نبت اکوین) .

سده ۱۰ (۱۰۰۵). "هفت" .

سده ۱۰ (۱۰۰۵). "س و ول (هاسر)" : اندازه ایت برابر هزار قدم . برای اندازه گرفتن وقت نیز بکار میرود .

سده ۱۰ (۱۰۰۵) : تابستانی . از سده ۶ . بمعنی تابستان . در پهلوی ۱۲۵۵ (هین) یا ۱۲۵۵ (هاین) .

از این ریشه است "عام" بمعنی سال چنانچه در سده ۶ : "زشتن" نیز بمعنی سال آمده .

سده ۴ (۳۰۵). "۱۱۴۶-۵" (هم مت) . "هم

آمد" بمعنی برآمد، انجامید (۳۰۵) (نگاه کنید به سده ۱۰) + ریشه

سده ۶ . نگاه کنید به ایران کرده ۴ ص ۳۱ .

س ۳۳۳ ر. " ۳۳۳ و (هَند) - "اند". نگاه کنید بریشه مدس.
 س ری دد مدس. " ۳۳۳ ۱ (هَردان، اُندان) ". "زبان".
 صورتهای دیگر آن : س ری دد مدس. س ری دد مدس.
 س ری د. س ری دد مدس. و در فارسی : "زبان، زوان، زفان".
 س ه ۶. حالت ۲ فرد زین و مادین و شمار از س ه ر. : او، آن.

در متن زند س ه ۳ (هم).

س ۳۵. برای زین و مادین و شمار از س ه ر. : او، آن.

در متن زند : ا ۱ الهم (او اوی) : به او

و ۱۳ الهم (او اوی) : به او

و ۱۵ الهم (ان اوی) : آن او.

س در س د ۳ ر ص ۶۴ مدس. " ۳۳۳ ۱ (هرو بوی قوم) "

"خوب بو سترین". س د (خوب" نگاه کنید به ایران کوده

ص ۲۳) + س د ۳ ر ص ۶۴ مدس : ترین.

س د ۳ ر ص ۶۴ مدس. "بو، بوی" و س د ۳ ر

ص ۶۴ مدس. "بویه" از ریشه س د ۳ ر ص ۶۴ مدس (ریشه

"بوئیدن، بو کردن، بو بردن".

س ۳. حالت ۲ فرد از س ه ر دد مدس. (س ۳). "خور".

در متن زند : " ۳۳۳ ۱ (خورشیت) ". "خورشید".

برای هریشه های فارسی نگاه کنید به ایران کوده ص ۲۲، ۲۳ و

به آن افزوده شود "خا" در "خاور".

س دد مدس. "خود". در متن زند " ۳۳۳ ۱ خوش

برای هریشه های نگاه کنید به ایران کوده ص ۲۳

س دد مدس. نگاه کنید ذیل س ۳

سودده بود که بد. : سب لپو (هوزیک). خوب ربه.
 صفت جمید است بمعنی دارای ربه خوب (دولتمند یا شبان؟).
 سولگی. حالت افرمادین از سده. : این، او.
 در متن زند : ۹۵ (ان).

س

سایح مدوح صمد. "شید" در جمید و خورشید بمعنی درختان.
 صفت جم است. در متن زند : ۳۳۳ (جمیت، یمیت).
 هریشی های آن : "شید، شیده" : نور و هر چیز بسیار روشن
 و نام آفتاب ؛ "شیدر و شیدیر" : یکی از نامهای خدا ؛
 "شید اسپهد" : روح القدس. بی پیوند صمد در
 "شعاع" و "خشی" : هر چیز را گویند که سفیدی آن به
 نهایت رسیده باشد و بعضی گویند که سیاه تیره رنگ و یکپودی
 مایل باشد. بایوند آمد و با آلفی : مدح مدوح
 مع آمد. "خشین، خشینه" : هر چیز که آن یکپودی مایل
 سیاه رنگ و تیره باشد ؛ "خشن" : بازی باشد سفید و نه
 سیاه ؛ "خشیار، خشینار، خشنار، خشتار" :
 مرغابی بزرگ تیره رنگ میانه سر سفید.

سایح مدحا آمد. "شهر" بمعنی سلطنت. برای هریشی های
 آن نگاه کنیده به ایران کورده ص ۴ ص ۲۷.

در متن زند : ۳۳۳ مد وید (قوتاییه) : خدائی.

سایح مدو صمد. "شش" (شش) و ۳۳۳ و ۳۳۳
 (شش) : خاک خیس خورده و گل

ملاطیح «دندود» "سوسر (۶)" "شش"
 ملاطیح «دندود» "سوسر (۶۰)" "شش"
 ملاطیح «دندود» "سوسر (۶۰)" "شش"
 (ششم ست زم) "ششدم زمستان" = سال . نیزگا .
 کنیه زیر دندود . و کی دندود .

دندود «دندود» . حالت ۴ از وید . "که"
 درستن زند : ا۱۶۱ (اوکی) : به که .
 وید (ریشه "کردن" . از این ریشه است : "کار ، چار و
 چاره" و جزو دوم "ناچار" و پیوند "گر (ستر) ، کار
 (کردگار) ، کار (شتابکار) ، کاره (شماره)" .
 ویدود «دندود» . درستن زند : و۱۳ و و۱۳ و و۱۳ و
 آمد . : نام مرض یا نقعی در بدن .
 ویدود «دندود» "و۱۳ و (کنک)" . "کده (خانه)" .
 از این ریشه نیز "کته ، کد ، کت"
 ویدود «دندود» : چون ، چگونه .
 درستن زند : ا۱۳۵ (حی کون) .
 و۱۴۹ «دندود» "ا۱۳۱ (کنیه)" . "کن" . زبینه وید .
 و۱۴۹ «دندود» "ا۱۳۱ (کنم)" . "کنم" . زبینه وید .
 و۱۴۹ «دندود» "و (کرت)" . "گرد" . زبینه وید .
 و۱۴۹ . حالت ۲ فرزتا از وید . "که"
 و۱۴۹ و ۲۶۴۹ . گاه کنیه به ۶۴۹ و ۲۶۴۹ .

و د ل ا د . : چ و ن ، چ ک و ن ه ، ک ی ا
 در م ت ن ز ن د : ۱۳۵ (ح ی ک و ن) : چ ک و ن ه ، چ و ن .
 و ۱۶۰ " (ک ی) : " ک ه " . ا ز و د . (و ر) . ه ر ی ش ه
 چ ی ت ی د ف ا ر س ی ب ا س ت ا ن . ن گ ا ه ک ن ی د ب ا یر ا ن ک و ه ۴ ص ۳۱ .

ج

ج د ر ا ر . (ج د ا ر) . " ق ل ا (گ ر) " . " گ ر ی و ه " : ک و ه
 پ ت و ی ش ت ه ب ل ن د . ن ی ز " گ ر " در " گ ر د " ب ع ن ی ز م ی ن س ح ت ک ه
 در د ا م ن ک و ه ا س ت و ز م ی ن ی ش ت ه ی ش ت ه د ک و ه و د ر ه .
 ج د ی ع ف ا س د . " و ق و ا ۱۴ (ک ی ه ا ن) " . " گ ی ت ی و ج ه ا ن "
 ب ع ن ی د ن ی ا د م ا ل و خ و ا س ت ه و " گ ی ا " : م ح و ط ه د ه ر ا گ و ن ی د .
 ا ز ا ی ن ر ی ش ه ا س ت : " گ ی ت ی ، گ ی ه ا ن ، ک ی ه ا ن ، ج ه ا ن ، چ ن :
 ع ا ل م ن ظ ا ه ر و م ا ل و س ا ب ا ب د ن ی و ی ؛ و ب ا ص و ر ت ۶ د ا ر در
 " ج س م (ج ه ا ن) " . ب ر ا ی ه ر ی ش ه ی د ی گ ر ن گ ا ه ک ن ی د ب ج د و ر د
 ج د و ر د . " ج ا (گ ا ن ، ج ا ن ، ی ا ن) " . " ج ا ن " .
 ا ز ر ی ش ه ۷ (ج ا) ر ی ش ه " ز ی س ت ن " . ا ز ا ی ن ر ی ش ه ا س ت :
 " ج ا ن ، ز ن د ه ، ز ی س ت ، گ ی و [م ر ت] ، ح ی ، ح ی ا ت ،
 ج ی ا ط (ک ی) ، ج ی و ا ن ، ز ن گ ، ز ب ر ک (ج ا ر ا د) ،
 چ ی ر [س ا ر] ، آ ز ی ر ، ج ی و ه ، ژ ی و ه ، ز ی م ق " .
 ج د د . " ج ا د (گ ا د) " . " گ ا د " .
 در م ت ن ز ن د ن ی ز " ج ا و ن ا و [گ و س پ ن د] " آ م د ه .
 ب ر ا ی ل ف ا ت ف ا ر س ی ک ه ا ز ا ی ن ر ی ش ه گ ر ف ت ه ش د ه ن گ ا ه ک ن ی د ب ا یر ا ن
 ک و ه ۴ ص ۳۱ د ه آ ن ا ف ز و د ه ش و د : " ج و ا ز " ص و ر ت

- ۱) اسم مصدر ۲) در آمدند .
 ۲) و آمدند (و آمدند) (از این ریشه است :
 " دراز ، درنگ ، دیر " و جزء اول " دیرینه ، دیریند ،
 دیرنده (دیر) " .
 ۳) و آمدند (و آمدند) " - (۴) " . " چهل " .
 ۴) و آمدند (و آمدند) " چهار " . نیز نگاه کنید به ۲) و آمدند (و آمدند) .
 ۵) و آمدند (و آمدند) " ده " . این صورت ثمت " در
 بیست " مانده . همشیه و آمدند " ده " و آمدند .
 " صد " . نیز نگاه کنید به ۵) و آمدند .
 ۶) و آمدند (و آمدند) چهار یک ، یکی از چهار .
 در متن زند : ۹) و آمدند (چهار شوکت) .
 از ۲) و آمدند (و آمدند) " چهار " . از این ریشه است : " چار ،
 چتول " و جزء اول " چارک ، چل ، چل ، چله ،
 چلیبا ، صلیب (چهار [منگ]) " .
 ۲) و آمدند : آگاه . از ریشه ۲) و آمدند معنی دانستن و آگاه بودن .
 در متن زند : ۹) و آمدند (چاشینار) .
 ۲) و آمدند . همیشه بدنبال واژه میچسبند . نگاه کنید به ۲) و آمدند .
 ۲) و آمدند . حالت ۲ از ۲) و آمدند . نگاه کنید به ۲) و آمدند .
 ۲) و آمدند " چند " . مابین آن : ۲) و آمدند .

۲

- ۲) و آمدند (و آمدند) . از ریشه ۲) و آمدند . نگاه کنید به ایران کورده ۴) و آمدند .
 در متن زند : ۱۱) و آمدند (رسیت) : رسد .

ادد ۵۰۰. "رد". در متن زند: "لرد (رتبه)".
 "رد" یعنی دانشمند و خردمند و خواجہ و پہلوان و دلیر و نیز
 یعنی در شکار و داور. صورت دیگر آن "راد" یعنی دلیر
 و دانشمند و سخنگوی.

ادد ۵۰۰ کد ۵۰۰ : نیمروز.

در متن زند: "لرد ۱۲۱۲۱۲ (رستپوینتر)".

جز اول: (ادد شاید از اد ۶۴). یعنی مناسب.

جز دوم: لرد کد ۵۰۰. صورت دیگری از لرد ۵۰۰: خوراک.

رو پهرفته یعنی وقت خوراک: نیمروز.

پهرفته لرد کد ۵۰۰: لرد ۵۰۰. "پیه، پی"

و جز دوم "قریه".

}

ادد ۵۰۰. (ادد ۵۰۰). و ۵۰۰.

در متن زند: "لرد (نی)": "نی"، و ۵۰۰

نیز نگاه کنید: لرد ۵۰۰.

ادد ۵۰۰. "سرسر (۹)". "نہ"

ادد ۵۰۰. و ادد ۵۰۰. "نہصد زستان" = سال.

در متن زند: "۱۳۱۳ - ۱۳۱۳ - ۱۳۱۳" (نهم ست زم).

نیز نگاه کنید به ادد ۵۰۰. و ادد ۵۰۰.

ادد (۱۴۱۴). "نر". از همین ریشه است: "نر، نری،

نرک، نرک، نرینه؛ جز دوم "هنر" و جز اول "نریمان" و "نرسی".

در متن زند: "نر" (نرت): مرد.

- { سد (رشد). "ا" (رز). "ز". نگاه‌کننده. { سد } .
 { سد (پ). "اندو" (ناریک). "زن". "زریته" { سد } .
 { } . "ز". نگاه‌کننده { سد } .
 { 6۴ سد 3 سد . در متن زند راند - سد ۱۳۶ (۹) آده .
 "زریته" { سد } . "نمیدن" و "نماز بردن" بمعنی خم شدن .
 جاب + { سد } . بمعنی گزیدن و پهن شدن (۹) .
 { رص 6۴ سد . "ا" (نیم) : "پست‌ترین ، پائین‌ترین ،
 آخرین (از) . : پست و پائین) .
 { رص سد سد . "نهاده" . در متن زند : "راند - سد ۱۳۶ (پداده) .
 از اور + ریشه و سد . نگاه‌کننده ایران‌گوده : ص ۳۷ ذیل ۱۳۱ (۲) .
 { م . "نون" بمعنی "اکنون" . در متن زند : "۱۱۹ (نون) .
 از این ریشه است جزو دوم " اکنون و کنون " .
 { رص . "لد (نی) " . "نه ، نی" . حرف نفی . { سد + رص } .
 نیز نگاه‌کننده { سد } . و به ایران‌گوده : ص ۳۴ .
 { 6۴ سد { سد } . { 6۴ سد { سد } } : خانه ، اصطبل .
 در متن زند : ۱۳۶ (مان) : مان .

و

- و سد ۲ رص . { سد ۲ سد رص } . "سو سو (سوجاک) .
 "سوزان" . "زریته" و "سو سو" (۲ سد) ریشه "سوخن ،
 سوز ، سوچ ، سوزش ، سوخش" .
 و سد { سد } . "سو سو (سرتک) . "سوده" بمعنی نوع .
 و سد { سد } . "سو" (۱۰۰) . "صد" . نیز نگاه‌کننده ص ۳۳ و به ایران‌گوده : ص ۳۴ .

دو د و در رسد ص . " ۱۳۱۳۶۶۱۱ (سهیت) : بنظر رسد .
 از ریشه دو د و (د و د) . نگاه کنید بایران کرده ۴ : ص ۴۱ .
 دو د و رسد . از ریشه دو د و : بنظر رسیدن ، ظاهر شدن .
 در متن زند : ۱۳۱۳۶۶۱۱ (سهیت) .
 دو د و رسد ص . : ستایش . از ریشه دو د و رسد (د و رسد) ،
 دو د و رسد (د و رسد) هر چه ژده فارسی باستان . نگاه کنید بایران کرده ۴ : ص ۴۱ .
 دو د و رسد ص . " ۱۳۱۳۶۶۱۱ (سفت) " . " سفت " .
 از ریشه دو د و رسد (د و رسد) ، ریشه " سفتن ، سنیدن ،
 سنبه " نیز نگاه کنید ب دو د و رسد . و دو د و رسد (د و رسد) .
 دو د و رسد (د و رسد) " (سخر ، سهر) " . " سرخ " . از همین ریشه است
 " سور " و " سهر " و " سهراب " و " سهرورد " و " سهرورد " و " سهرورد " .
 دو د و رسد (د و رسد) (در برخی نسخ دو د و رسد) " سوفار ، سوفال " .
 یعنی سوراخ ودان تیر یا " سبار " : آهن سرتیز برای شیار کردن زمین .
 هر ریشه " سفتن و سنیدن " . نگاه کنید ب دو د و رسد ص .
 در متن زند : ۱۳۱۳۶۶۱۱ (سوراکومند ، سولاکومند) : سوراخ مند .
 دو د و رسد (د و رسد) . دو د و رسد (د و رسد) " و ل و رسد
 (سگ) " . " سگ " . صورتهای دیگر در فارسی : " اسبه و اسباه " .
 دو د و رسد (د و رسد) : نیکترین ، زیباترین . از دو د و رسد (د و رسد) .
 در متن زند : ۱۳۱۳۶۶۱۱ (نیوکتر) : نیک تر و
 ۱۳۱۳۶۶۱۱ (نیوکم پت دین) : نیکترین بدین .
 دو د و رسد (د و رسد) : نیک ، زیبا . از دو د و رسد (د و رسد) : زیبا .
 در متن زند : ۱۳۱۳۶۶۱۱ (نیوک) : نیک و
 ۱۳۱۳۶۶۱۱ (نیوک پت دین) : نیک بدین .

دوادمم سد . "شنیده ، سروده ، شیره" . از ریشه دواد
 ریشه "شنیدن و شنودن" ؛ "سرودن ، سرود" ؛
 "سرود و سرود" بمعنی افغانه و شعر ؛ "سروده" قاضیه
 شعر و باصرت ثین در "شور ، شعر و شهرت" .
 در متن زند : اسهللا (ناسیک) : نامی .

سرودن
 سرود
 سرودن

دوادمم سد . از ریشه دواد سد (دو ادله) : برف باریدن .
 در متن زند : "سد" (نشن) : بارش برف .
 دوادمم سد : ابر برف دار ؛ از ریشه دواد سد .
 در متن زند : "سد" (نشن) .

دوادمم سد . "دوادمم (ستور)" . "ستور" . صورت دیگر : "ستور" .
 دوادمم سد . "دوادمم (ستر)" . "ستاره" . صورت های دیگر :
 "ستار و ستاره" . از همین ریشه است "تارا" بمعنی ستاره .
 دوادمم سد . "هستی" . نگاه کنید بر ریشه دوادمم سد .

دوادمم سد . "دوادمم (ستیزات)" . "هستی داد" .
 از دوادمم سد . "هستی" + ریشه دوادمم سد . نگاه کنید بر ایران کوردهم : صورت ۳۷۰ ذیل د (۳۷۰)
 "هستی داد" بمعنی دنیوی ، ناپایدار ، سانگی ...

دوادمم سد . زن ، ماده . در متن زند اوؤ (ماتک) : ماده .
 دوادمم سد . "سپندترین" . نگاه کنید بر دوادمم سد .
 در متن زند : سهام الا (افزونیک) : افزونی .

دوادمم سد . "سپند" بمعنی مقدس . از این ریشه است :
 "اسپند ، سپند ، اسفند ، سفند" و جزو دم "گوسفند و
 اهرسپند (اسپند)" و جزو اول "اسفندیار و اسفندارند" .
 نیز نگاه کنید ذیل دوادمم سد . صفحه ۵۰ و ۵۱ .

دوسه دسد. "دوسه" (سپتیمان) :
 نام خانواده زردشت که از نام جدنم او گرفته شده.

س

سیدار. سیداند. "سیدان" (زرین گون) .

"زرگون"، "زریون". دو جزو دارد:

سیدار. "زر، زرد" و نیز بمعنی سبز که در

"زریون" : سبز و خم مانده. از همین ریشه است

"زهره، زوله" (سیداند) و "طلا و تلی"

(فارسی باستان *دَرِیایی*) .

سیدان. "گونه و گون".

سیدرید. "سیر (زی، زای)" : الت و افزار و سلاح.

از این ریشه است : سیدان. "زین" : سلاح، که

در "زیناوند، بترزین، زین افزار" و در تاریخ قم در

"زینستان" بمعنی اسلحه خانه آمده.

سیدرید. "زستان" ، ^{زستانی} نگاه کنید و دردها :

سیدان. "دوشن" (دوشن) : کام و خواست.

از ریشه سیدان (سیدان) ریشه "دوست داشتن" .

از این ریشه است : سیدان = فارسی باستان *دَرِیایی* .

"دوستار" .

سیدان. "سیران" . "زرین" .

سیدان. "سیران" . "سیران" .

(زرین پیت) : زرنشان . در شرح آن ۱۴۶ سو :

دژدها (متراک دستگ) : مهره داریسته آمده .
 دژدها دژدها . دژدها دژدها (دژدها) : رنگ
 کردن ، زینت کردن . بایشوند ار در "نوشتن ، نشتن"
 دژدها دژدها . "دژدها دژدها" . "دژدها دژدها"
 نیز بصورت زرددهشت (دژدها دژدها) دژدها دژدها
 و دژدها دژدها و دژدها دژدها و دژدها دژدها و
 دژدها دژدها و دژدها دژدها و دژدها دژدها .
 دژدها دژدها : دژدها دژدها + دژدها دژدها .
 برای جزا اول آن چندریشه داده شده . شاید هم ریشه واژه
 دژدها دژدها : پیری و دژدها دژدها . "دژدها دژدها"
 باشد که از آن ریشه در فارسی "زر و زال" بمعنی پیر
 فروت و "دژدها دژدها و دژدها دژدها" پیر سالخورده و "دژدها دژدها"
 زن فروت مانده .
 دژدها دژدها . "دژدها دژدها" . "دژدها دژدها"
 در این صورت زرددهشت بمعنی دارنده شتر پیر است مانند
 دژدها دژدها که دارنده اسب پیر است .
 دژدها دژدها . "دژدها دژدها" . "دژدها دژدها"
 فارسی باستان : دژدها دژدها . از این ریشه است : "دژدها دژدها"
 دژدها . "دژدها دژدها (دژدها دژدها)" . "دژدها دژدها"
 زمین و دژدها دژدها و "دژدها دژدها"
 دژدها دژدها . "دژدها دژدها (دژدها دژدها)" . "دژدها دژدها"
 دژدها دژدها و جزا اول "دژدها دژدها"
 دژدها : زیرا ، البته .

یاد دد ا. (یاد ا.) ، یاد دد ا. : زمان .
نیز نگاه کنید به صفحه ۷۰ زیر یاد دد ا و س ا د .

ص

ص د . : این ، آن ، او .
در متن زند : ص ا (او) و ص ص ص (او شان) .
ص ۶۴ . حالت ۲ فرد تار .
ص ۲۵ . حالت ا و ا جمع .
ص ۴۵ . حالت ۲ فرد تار .
ص د ص ا د . حالت ا جمع .
ص د ل ی م ا د ا . " ص ا س ه و (شگ ، شگ) . " تخمه ، تخم .
ص ر ص ا . (دین) . " سه " . نگاه کنید به (ا ر) .
ص ر ص ا ل ی . و د ص د . " سر ل و (سیت) . " سیت " .
ص ۲۵ . حالت ۴ و ۶ فرد از کله سد . " تو " .
در متن زند : ک ل و (بچ تو) : از آن تو .
ص ۶۴ . " ل و (تو) " . " تو " . حالت ا فرد .

و

و د ر ک ل و . : نام علت یا نقی در بدن است .
در متن زند : و (و د و ص م د) فریقا ر (؟) .
و د ا د د د . " دیو " . جزا اول " دیو باد و دیوانه " .
از ریشه و ر د د یعنی درخشیدن . از این ریشه است : " ضیاء " و " دیمه " یعنی روشنی .
و د ص ا د . " و ا (دین) " . " دین " .

از ریشه **وید** "دیدن". نگاه کنید به ایران کوره ۴: ص ۳۹.
وید **وید** **وید**. "ویدو (دخک، داشک)".
 "داغ": نشان. هم‌ریشه **وید** **وید** "داغ" و "دغ".
 از ریشه **وید** (ویدی، ویدک) ریشه "داغ کردن".
 از این ریشه است: "دخم، دخمه" **وید** **وید** **وید**.
 در اصل جای داغ کردن و سوزاندن جدمرده بوده؛
 "دستان" یعنی حایض **وید** **وید** **وید** **وید** **وید**.
وید **وید** **وید** (ویدرکد **وید**، **وید** **وید** **وید**،
وید **وید** **وید**) "وید (دیه)": استان، سرزمین،
 *دیهو. فارسی باستان **دَهِیو**. نگاه کنید به ایران کوره ۴: ص ۳۸.
وید **وید** **وید** (ویدو **وید**، **وید** **وید** **وید**).
 "وید (داتار)". "دادار". از ریشه **وید**.
 نگاه کنید به ایران کوره ۴: ص ۳۷ ذیل **دَا** (۳).
 از این ریشه است: "دی" نام ماه دهم.
وید **وید** **وید**. "ویدو **وید** (دایتای) و
وید **وید** (دایتی)". نام رودخانه است در ایرانویج.
وید **وید** **وید**. "داد، داده". در متن زند: "ویدو **وید**
 (داتار) و **وید** (دات). از ریشه **وید**. نگاه کنید
 به ایران کوره ۴: ص ۳۷.
وید **وید** **وید** (ویدو **وید**). "ویدو (داتار)". "دادار".
 و **وید** **وید** **وید**. حرف تاکید.
وید **وید** **وید** (۲). "دو". در متن زند: "ویدو **وید**
 (دو)". (صورت‌های دیگر آن در ادستاه **وید** **وید** **وید**).

دند ، د ، ر ، ر (دوباره) از این ریشه است ؛
 "بیت" : دو صراع (رسم در مد) و جزء اول دازه های
 "دوم ، دوازده ، دویت ، بیت" .
 و دند . (اربع) «دند» . "دولو و ص و (۲)
 سریشونگ) . "دوسوم" .
 و دند . "دورا (دور ، دوار) . "در ، دروازه"
 فارسی باستان دُر و ر . برای دازه های همیشه نگاه کنید به
 ایران کورده ص ۳۹ و به آنها افزوده شود "بر" بمعنی "در" .
 و اریک . "قاره و (دریک ، دریک) : نام علقی است
 در بدن . در متن زندگی نسخه ها ووه لو (سرک) آمده .
 در فارسی سِرک نام علقی است از قسم جوشی که بروی کودکان
 پدید آید .

و

و پروازند .

و اریک . : نگاهبان (؟) از ریشه و اریک نگاهبانی کردن
 در متن زندگی دولو و ص (سرایش) و در شرح آن
 و اریک (پروازش) آمده .
 و اریک . "سر (س)" . "سه" . نیز نگاه کنید به ص و ص (۱) .
 و اریک . "سه ، سه بار" .
 و اریک «دند» . "دولو و ص و (سریشونگ) . "یک [سوم]" .
 و اریک «دند» . نگاه کنید به و اریک «دند» . در متن زندگی ؛
 ک و و - و و و (بچ سی گیواکان) : از سه جا .
 و اریک «دند» . "سید" . نیز نگاه کنید به و و و «دند» .

فالاد ۳۵۳. ی ردد ۶. "سیدزستان" = ۳۳ سال.
 در متن زنده: ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ کی (ستیکرستزم).
 فالاد ۳۵۴. حالت ۵ فرد از فالاد ۳۵۳: بریدن، تراشیدن.
 فالاد ۳۵۴. حالت ۵ فرد از فالاد ۳۵۳. "تو".
 در متن زنده کمالو (بچ تو): "از تو".
 فالاد ۳۵۵ و ۳۵۶ کد: : بیناک ترین از فالاد ۳۵۵ و ۳۵۶:
 بیناک. از ریشه فالاد ۳۵۵: ترسانیدن، ترسیدن.
 در متن زنده: ۳۵۶ و ۳۵۷ (بیکینتر): : بیکین تر.

ل

لاد ۳۵۷. "لاد" (فراچ). "فراز".
 صورتهای دیگر: لاد ۳۵۸ و ۳۵۹: پیش، لاد ۳۶۰ و ۳۶۱:
 و لاد ۳۶۲ و ۳۶۳: فراز، پیش. لاد ۳۶۴ و ۳۶۵ نیز بصورت
 میشوند بکار میروند. از ریشه لاد ۳۶۶: "فرا".
 لاد ۳۶۷ و ۳۶۸. "لاد" (فروهر). "فروهر": عنصر
 جاودانی در مردم و حیوانات که پیش از زایش بوده و پس
 از مرگ میماند. در فرهنگهای فارسی "فروهر" جوهر است در
 برابر عرض. جزء اول "فروهرین، فروهرین، فروردگان،
 فروردیان".
 لاد ۳۶۹ و ۳۷۰. "لاد" (فروار). "فروار": خانه
 تابستانی و بالاخانه چهار در و پنجره دار و گنجینه و خانه
 رستایی. نیز بصورت "فرواره، فروال، فرواله،
 ورواره" ضبط شده. از ریشه لاد ۳۷۱: نهفتن،

پوشانیدن . نگاه کنید به جلد ۱ .

لە (لە ۳ و ۴) و ۵ و ۶ . "س ا س - و ا و" (فراچ کوفک) .

"فراکوئان" : کسی که از جلو کوئان یا قوز دارد . نیز نگاه کنید

به ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ . صفحه ۴۹ .

لە (لە ۳ و ۴) و ۵ و ۶ . از لە (لە) + ریشه مه (لە) ی

ریشه "هلیدن" و هیلیدن و هشتن و هشیدن" . از این ریشه

است : "مال و حال و حالت" : قرار و آرام .

لە (لە ۲) و ۳ و ۴ . از لە (لە) + ریشه و (لە) (م س ل)

ریشه "چریدن" . از این ریشه است : "چرا ، چرام ، چرامین" .

درستن زند : س ا س - و ا و - و ا و - و ا و - و ا و (فراچ

رفت هندن) : فراز رفته اند .

لە (لە ۳ و ۴) و ۵ و ۶ . از لە (لە) + ریشه ه (لە) ی ریشه

"شدن" یعنی رفتن .

درستن زند : س ا س - و ا و - و ا و (فراچ رفت) : فرا رفت .

لە (لە ۳ و ۴) و ۵ و ۶ . ریشه "س ا س - و ا و" (پرستین) . "پرستیدن"

از این ریشه است : "پرسه و پارسه" : گدائی و "پرسه" :

احوال برگرفتن و عیادت بیمار . بایشوند س ا س - و ا و

"بادفراه (بادفره ، بادافره ، بادافراه ، بادآفراه) :

جزای گناه = "بازپرسی" س ا س - و ا و - و ا و

بایشوند س ا س - و ا و : همپرسیدن : شور کردن .

لە (لە ۳ و ۴) و ۵ و ۶ . از لە (لە) + ریشه و (لە) ی

برپاگاه داشتن مانند ستون که سقف را نگاه دارد . از این

ریشه است "پشکم ، بشکم" : خانه تابستانی ، بارگاه ،

ایوان، صنف، خانه ایرا نیز گویند که اطراف آن شبکه و
بادگیر داشته باشد.

در متن زند: ۱۰۱۳ - ۱۰۱۴ (فراچ اسکوب): فرازا اسکوب.
له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ "له (۱۰۱۴) (فرتوم): تخت.

در متن زند: ۱۰۱۳ - ۱۰۱۴ (فراچتوم): در فارسی باستان:
فرتوم. از این ریشه است "فرد".

له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) + ریشه وید (۱۰۱۴)
له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) { (فرد): نمودن، نشان
دادن، آگاه ساختن، بنظر آمدن.

از این ریشه است: "دیه": شخص (وید (۱۰۱۴) ۱۰۱۳)
و "دس، دش، دیس" بمعنی شبه و مانند و همتا در
"تدیس، فرخاردیس، طاقدیس".

در متن زند: ۱۰۱۳ - ۱۰۱۴ (فراچ ثوت): فراز نمود.

له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) + ریشه وید (۱۰۱۴) نگاه کنید
له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) + ریشه وید (۱۰۱۴).

در متن زند: ۱۰۱۳ - ۱۰۱۴ (فراچ بُرت): فراز برد.

له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) + ریشه وید (۱۰۱۴) + ریشه وید (۱۰۱۴) + ریشه وید (۱۰۱۴).

از ریشه وید و ریشه "تاختن". نگاه کنید به ایران کوده: ۳: ص ۳۴.

در متن زند: ۱۰۱۳ - ۱۰۱۴ (فراچ چینیستین):

"فراز تا زانیدن": روان کردن، جاری کردن.

له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) + ریشه وید (۱۰۱۴) + ریشه وید (۱۰۱۴): پیشرفت

له (۱۰۱۴) ۱۰۱۳ (فرد) + ریشه وید (۱۰۱۴): فراخ کردن.

در متن زند: ۱۰۱۳ - ۱۰۱۴ (فراخون): فراخ کن و

۵۶۴۴ (فراخونیم) : فراخ کنم و میتوان آنها را
 در پی داژه اوستائی فرزانهین و فرزانهینم خواند.
 "فراخ" بمعنی بسیار شاید از ریشه frah باشد.
 ۵۶۴۵. از ریشه frah : شاد کردن، خرمند کردن، دوست
 داشتن. از همین ریشه است : "فریده" بمعنی خودرای
 (دوست داشته شده ؟) و frah + rah = frahrah در "آفرین
 (فری، افری، فریش)" و یا نغی در "نفرین".
 در متن زند : frahrah (دوش آرمیه).

وا

وا در w در w . نگاه کنید به صفحه ۴۵ زیل w در w داد.
 وا در w در w . نگاه کنید به صفحه ۴۰ زیل w در w در w .
 وا در w در w (از ریشه w در w) (وا در w) ریشه
 وا در w در w (بین، بینش". نگاه کنید به ایران کده ۴ : ص ۴۲.
 در متن زند : "۱۳۵۱ (ویشن) : بینش".
 وا در w - "اوه (وای)" : پرنده.
 وا در w در w - "بهشت (بهترین)". نگاه کنید به w در w .
 در متن زند : w (بهترم، پهلیم).
 وا در w در w - "وای (وی)". "به" : خوب.
 صورتهای دیگر : وا در w در w و وا در w در w .
 نگاه کنید به ایران کده ۴ : ص ۳۸.
 وا در w در w - "واژه"، سخن. از ریشه w در w . نگاه کنید به
 w در w - صفحه ۵۴.

جاندل. "اا (ور)" . : جائیت که جم برای حفظ کردن
 مردم و حیوانات ساخت که در زمستان سخت بجاک نشوند.
 "ور" در داستان جم مانند کشتی در طوفان نوح است.
 از ریشه جاندل: حفظ کردن، پوشانیدن، نهفتن .
 از این ریشه است: "بارو، باره، باری" و جزو دم "دیوار، فروار".
 جاندل (جاندل) سرد است. از ریشه جاندل (ج) : بزرگ کردن، نمو
 دادن، نمو کردن، "بالیدن، بالودن".
 در متن زند: "اسلام و ۱۱۳۱ (والینیتن)".
 از این ریشه است: "ورد، ول، گل، گل، جُل" بمعنی گل
 و شکوفه (جاندل و سد). "بالش" بمعنی نمود و "ولد"
 بمعنی فرزند و در تولید.
 جاندی و در ر. : روان شدن، روان بودن.
 از ریشه جاندی ریشه "وزیدن = بزیدن".
 در متن زند: ص ۳۵ و ۳۶ (تجشیه).
 جاندل (سد). "ان (وَر)" . "برف".
 جاندل (سد). "اسد و ۳۴ (واستر)" . : علف، مرغزار.
 جاندل (سد). "۱۳۱ (وات)" . "باد = واد".
 از ریشه جاندل : وزیدن. نیز بکنید به سد (ص ۳۴).
 از این ریشه است "هوا" "اسد (وای)" جاندل (سد).
 جاندل (سد). جاندل (سد).
 جاندل (سد) { از ریشه جاندل (و) (وارو) : یافتن،
 جاندل (سد) . } بدست آوردن.
 در متن زند: "۱۱۳۱ (وندیت)".

- جابه دود ۳۵۳ د . { زریشه جاسج دد .
 جابه دود ۱۲۵ . { نگاه کنیده جابه دد ۲۵۵ . صفه ۷۹ .
- درستن زند: ۱۹۶ و ۱۹۷ (بت گیریت) : پذیرد
 ۱۹۶ و ۱۹۷ (بت گیرم) : پذیرم .
- جابه دود در . زریشه جاسج دد . : آماده بودن ، پذیرفتن .
 درستن زند: ۱۹۶ و ۱۹۷ (بت گیریت) : پذیر .
- جابه دود دد . "دلم دود ۱۲۴ (هرو سپین)" : همه ، هر یک .
 نیز نگاه کنیده ایران کوره ۴ : ص ۳۳ .
- جابه دود دد (د) . "دلم دود ۱۲۴ (اُسپر)" . "بیر" .
- جابه + ریشه دود دد ریشه "سپردن" : پایمال کردن ، پایمال
 شدن ، طی کردن در راه رفتن . از این ریشه است : "سفر" و "سپری" .
- جابه دود دد (د) . "دلم دود ۱۲۴ (اُسپر)" . "سپرد" . جابه + دود دد .
- جابه یرید (رود) : نام نقیصی است در بدن ، شاید کچی و شکستگی .
- جابه + یرید : کچ بودن ، کچ رفتن ؛ ریشه "زور" (تزویر)
 (اوستا و فارسی باستان یرید دود . زور۰۰) . شاید "زور"
 یعنی کچ دهن از این ریشه باشد .
- درستن زند او کم ۱۲۹ و در شرح آن (دود و (رنگ)
 آمده . در فارسی ریشه نام مرضی است که آزار عرق بدنی گویند .
 جابه دود دد (د) . "راند" . ص ۵۵ و ۵۶ (بیتا حشیشیه) .
 "گداختن" : آب شدن .
- جابه + ص ۵۹ . نگاه کنیده ایران کوره ۴ : ص ۳۶ .
- جابه ص ۱۴۱ ص ۱۴۲ . "گزارده تن" : تنی که در وجودا
 شده ، در صفت پیس آمده باین معنی که شخص پیس یا اجزای

از جمعیت جدا و "گذارده" میشود.

جای + ص ۱۳۰ د ۱ . نگاه کنید به ایران کوده ۴ : ص ۳۷ .

ص ۱۳۰ ج . "تن" (جزء اول: "تندیس، تندس، تندیه، تندسه، تناسان، تناور، تنومند، تندرست، تنبند...")
و "تنه" و "تنگ" .

درستن زند: س ۱۳۰ - ۱۳۱ و ۱۳۱ - ۱۳۲

(کویوت کرت ایتیت تن) : که جدا کرده است تن .

جای + ص ۱۳۱ . "راید" و ۱۳۱ (بی برت) : "ببرد" .

جای + س ۱۳۱ : دور بردن ، پخش کردن ، نشر دادن .

جای + س ۱۳۱ . و ۱۳۱ ص ۱۳۱ : تباه شده دندان ، پوسیده دندان .

جای + س ۱۳۱ : تباه شده .

و ۱۳۱ ص ۱۳۱ . (و س ۱۳۱) "دندان" . از همین ریشه

است : "دند، دنده، دندان" و "دد، دده" : یعنی

درنده با دندان (و س ۱۳۱) .

درستن زند: س ۱۳۱ - ۱۳۲ و و ۱۳۱ (بی - و ننت دندان) :

تباه شده دندان و در شرح آن س ۱۳۱ و (پوتک) :

پوسیده دندان آمده .

جای س ۱۳۱ . نگاه کنید به س ۱۳۱ . ص ۷۷ .

س

س ۱۳۲ ص ۱۳۲ . "پنج" "فنج" . (صورت دیگر: س ۱۳۲ ص ۱۳۲) "پنج" .

از همین ریشه است : "پنج، پنجه، پنخور، پانصد، پانزده" (س ۱۳۲)

س ۱۳۲ و و ۱۳۲ . پنجاه، پنجاهه (س ۱۳۲ و و ۱۳۲) ؟

پنجا، پنچاپیک، پنچاپیه: خرچنگ.
 به دراز: پیشوند: گرد. در فارسی بصورت "پیرا" در
 "پیرامون" و "پیر" در "پرگار" و "فر" در "فردوس".
 به دراز: جاسداند. "پردار": در متن زند "هولسم-
 به لایلا (پیرامون پروار)". از به دراز: جاسداند.
 نگاه کنیده جاسداند. ص ۷۸ و به لایلا جاسداند. ص ۷۴.
 به درسم: به، بسوی، نزدیک، برضد، بوسیده،
 بر، بنا بر، برای، برابر، دبار. نگاه کنیده به ایران کرده
 ۴: ص ۴۴ ذیل پت-تی.
 در متن زند: کاسی (اَپَر): بر.
 به درسم: لایلا جاسداند. نگاه کنیده به درسم و لایلا جاسداند. ص ۴۳.
 در متن زند: به لایلا ۱۳۶-۱۳۷ (پنجوگفت): پاسخ گفت.
 به درسم: ۲ جاسداند. از به درسم: ریشه ۶ جاسداند
 ریشه "آدن". نگاه کنیده به ایران کرده: ص ۳.
 در متن زند: "زاند-۱۳۶" (می مت): "بیامد".
 به درسم: جاسداند ۵ جاسداند ۶. از به درسم: ریشه
 جاسداند ۶ (چارو): رشتن، دریافتن، میاد گرفتن،
 آگاه شدن. بایشوند به درسم: آگاه کردن: بایشوند
 } در "نوید".
 در متن زند: به لایلا ۱۳۷ (پت دیهیت): آگاه کرد.
 به لایلا جاسداند. "لوق (پس)": "پس": برص و
 سفید، "پیت": برص و جذام.
 به لایلا «د»: پیش. (صورت های دیگر: به لایلا «د»)،

سده ۱۰ (در رید ، سده ۱۰ (ارید ، سده ۱۰ (ادید) .

در متن زند: (پیش) : پیش .

سده ۱۰ (ارید ، "سده ۱۰ (فروم) : سخت .

سده ۱۰ (ادید) : سخت (؟) .

در متن زند: ۱۳۱۹ (گرت) : کرده ، ساخته .

یا (گنت) : کنده : زیر زمین و جایی که در

دامن کوه برای گوسفندان کنده باشند .

سده ۱۰ : سده ۱۰ (پیش) : پیش .

سده ۱۰ : (پیش) : پیش .

سده ۱۰ : "سده ۱۰ (س) ، "س" . نگاه کنید به ایران کوده ۴: ص ۴۴ .

سده ۱۰ : "س" ، "س" . از سده ۱۰ .

سده ۱۰ : (س) . "س" (پاه ، پنه) : حیوان اهلی مانند بز گوسفند .

از این ریشه است: "شد و چو و چوب" در "شبان و

چوپان و چوبدار" و شاید "پا" در "پاگیر و پایگاه" : جای ستوران .

سده ۱۰ : "س" (پی ، پی) . "پی" : جاپا .

از سده ۱۰ : "س" (سده ۱۰) "پا ، پای" از سده ۱۰

سده ۱۰ : نگاه کنید به ایران کوده ۴: ص ۳۳ زیل گَرَمَبَد .

سده ۱۰ : "س" و (پاشنگ) . "پاشنه" .

سده ۱۰ : "س" (س) . "س" . نگاه کنید به ایران کوده ۴:

ص ۴۴ زیل پَرُزُ . و به آن افزوده شود جز اول "برنا ،

برناک ، برناه ، برنای ، برناک" سده ۱۰ (سده ۱۰) .

سده ۱۰ : "س" (س) . "س" . "س" .

نگاه کنید به ریشه (س) .

ریشه (ص ۳۰۰). (ص ۳۰۱). "پُل" و نیز بجای گذر.
 از ریشه ردا : گذشتن : رفتن در رسیدن به آنور . از این
 ریشه است : "پول = پُل" = "پُرْد" بزبان گیلانی و کردی .
 در متن زند : اص (ق) (وَرگ) : گذر .

ر

ردا ریشه "بردن" ، بار ، بار آوردن . نگاه کنید به ایران کده ۴ : ص ۳۹ .
 ردا (ص ۳۰۱) . از ریشه ردا .

ردا (ص ۳۰۱) . "ردا (بالت)" . "بلندی" ، سر ، قلعه .

بد نفی + ردا (ص ۳۰۱) . : بيسر .

نیز نگاه کنید به ردا (ص ۳۰۱) .

ردا (ص ۳۰۱) . "ردا (بالت)" . "بلندترین" .

از ریشه ردا (ص ۳۰۱) ریشه "بلند شدن" و "بلوغ" .

از این ریشه است : "برز ، برزین ، بالا ، بلند ، بشن" و "برز" در "البرز" و

"برزویه" . نیز "برز و بلندی" : کوه (ردا (ص ۳۰۱) .

"بالش ، بالشت ، پاشک ، بالین" (ردا (ص ۳۰۱) .

نیز نگاه کنید به ردا (ص ۳۰۱) . و ردا (ص ۳۰۱) . و ردا (ص ۳۰۱) . و ایران کده ۴ : ص ۳۹ .

ردا (ص ۳۰۱) . "ردا (برشینه)" . "بردن" از ریشه ردا .

ردا (ص ۳۰۱) . "بشن ، بلندی" : نگاه کنید به ردا (ص ۳۰۱) .

ردا (ص ۳۰۱) . در متن زند : "روید (بیش)" .

ردا (ص ۳۰۱) . "ردا (برش)" . "بردن" : پروراندن . از ریشه ردا .

در شرح آن ردا (ص ۳۰۱) (ها و ختیه) : شاگردی آمده .

ردا (ص ۳۰۱) . "ردا (برت)" . "بردن" : بار آوردن . از ریشه ردا .

رد ۱۴۱۵۳۰. "رد ۱۴۱۵۳۱ (برین) و در برخی نسخه‌ها "رد ۱۴۱۵۳۲ (برش)".
"بردن". رزیشهٔ رد.

رد ۱۴۱۵۳۳. "رد ۱۴۱۵۳۴ (بوت)". "بود". رزیشهٔ رد ریشهٔ بودن
"رد ۱۴۱۵۳۵ (بوت)". "بود". یعنی بودن و شدن. نیز

نگاه کنید به ایران کوره ۴: ص ۴۸.

6

6 در ۱۴۱۵۳۶. "6۱۴۶ (مینوک)". "مینو، مینو؛" معنی".
"مینو" در فارسی یعنی بهشت و آسمان مانده ولی در ادستا یعنی
آن هستی و قوه‌ای که فکر میکند بکار رفته و از حیث ریشه معنی
برابر Mind انگلیسی است. در فارسی باین معنی بصورت "من"
در "دشمن و بهمن" و بصورت "مان" در "گان و پشیمان
و ایمان" مانده و از همین ریشه و باین معنی "مانتار" یعنی
نفس کل در فرهنگها ضبط شده و بایوند و "منطق"
(6 در ۱۴۱۵۳۷). و آن اصلیت که جهت دروش فکر را
اداره میکند. برای آنکه این معنی 6 در ۱۴۱۵۳۸. با
معنی بهشت از هم شناخته شود "مینو" را معنی که اکنون
رداج دارد و "مینو" را معنی آن قوه‌ای که فکر میکند در ترجمه
ادستا بکار میبریم.

رزیشهٔ 6 در ۱۴۱۵۳۹ یعنی فکر کردن و "ایمان داشتن". نیز
نگاه کنید به ایران کوره ۴: ص ۵۵ را.

6 در ۱۴۱۵۴۰. "مینوی، مینوی". نگاه کنید به 6 در ۱۴۱۵۴۱.
6 در ۱۴۱۵۴۲. "6۱۴۶ (مینند)". فکر کنند. رزیشهٔ

- ۶۱۰۱ . نگاه کنید زیر ۶۱۰۰ در ۱۰۰۰ .
- ۶۱۰۲ (اوند) . "۶ (وقه) (مرگیه)" . "مرگ" و "مرگی" بمعنی "مرگ و میر" در تاریخ سیستان آمده . از ریشه ۶ (ا) و (از) ۶ (ا) : "مرگ آوردن" ، هلاک کردن . نگاه کنید به ایران کوده ۴ : ص ۵۱ .
- ۶۱۰۳ (اوند) . "مرد" . نگاه کنید به ۶ (ا) در ۱۰۰۰ .
- ۶۱۰۴ (اوند) . "مرد" و ۶ (ا) (مردوم) .
- "مرد و مردم" . صورت های دیگر آن ۶ (ا) (مرد) و ۶ (ا) (مردان) . در فارسی باستان مَرْتَی . از ریشه ۶ (ا) (مردن) . نگاه کنید به ایران کوده ۴ : ص ۵۱ و به آنچه صورت های ذیل (برای مردوزن تخت) افزوده شود :
- "مرد ، شتی ، میشی ، مهلی ، ماری — میج" .
- "مردانه ، بشانه ، بیشانه ، مهلیانه ، ماریانه — مری" .
- ۶ (ا) (مرد) . "مرد" . از ۶ (ا) (مرد) + پوند و ۶ (ا) (مرد) . "۶ (مرد)" : "مَرَج و مَرَج" بمعنی چراگاه .
- ۶ (ا) (مرد) { از ریشه ۶ (ا) (مرد) "مالیدن و شستن" .
- ۶ (ا) (مرد) { از این ریشه است : "مالش ، ماله ، ملهم ، مرهم ، ملعم ، مرزه = ماله ، مشت و مال" و "مرز" بمعنی جماع .
- مرد + ۶ (ا) (مرد) : در مالیدن : در نشانیدن .
- در مشت زدن : "۶ (مرد) (مرز) .
- ۶ (ا) (مرد) . (حالت عذرت) . "۶ (مرد)" . "مرد" .
- ۶ (ا) (مرد) . "۶ (مرد) (مرد)" : درازی و بزرگی .
- نگاه کنید به ایران کوده ۴ : ص ۵۲ .
- ۶ (ا) (مرد) . "۶ (مرد)" . "مرد" . نگاه کنید به ۶ (ا) (مرد) .

- ۶دی ۱۳۳۵ هـ. بزرگترین. از ۶دی: بزرگ.
- از این ریشه است: "مزیت" و "مجد" و "مشت".
 یعنی پُردانبوه و بسیار و لبریز و ستر و غلیظ (۶دی ۳۰۰).
 در متن زند: ۶دی ۱۳۰۰ (مست): مست.
- ۶دی ۱۳۰۰. نگاه کنید ذیل ۶دی ۱۳۰۰ داند. ص ۳۳.
- ۶دی ۱۳۰۰: همیشه، جاودان. از این ریشه است "صمد" یعنی پاینده.
 (۶دی ۱۳۰۰ = شکریت ۳۳۳ شمت از ۳۳۳ شمت)
 یعنی همیشه. (در فرهنگهای عربی "صمد" یعنی همیشه نیز ضبط است.
 در متن زند: ۳۳۳ و (همیشگی): همیشه.
- ۶دی ۱۳۰۰ هـ. "۳۳۳ و (میانک) و ۱۳۳۳ (میان)".
 "میانه، میان". از ۶دی ۱۳۰۰ ررد.
- ۶دی ۱۳۰۰. "۳۳۳ (ب)". "مر، مه" حرفی. ایران کوه ۴: ص ۵۰.
- ۶دی ۱۳۰۰ ررد ۱۳۰۰ هـ. "۳۳۳ (مزدستان)".
 "مزدین": ستایندهٔ مزدا.
- نگاه کنید به ۶دی ۱۳۰۰ و ۳۳۳ ص ۵۳.
- ۶دی ۱۳۰۰. "۳۳۳ (ب)": وَنَه (حرفی). نگاه کنید به ۶دی ۱۳۰۰.
 ۶دی ۱۳۰۰. (۳۳۳). "۳۳۳ (ماه)". "ماه و مه".
 صورت دیگر: "مانگ" (۳۳۳ ۳۳۳). و جز اول:
- "مانانه، ماهیانه، ماهیچه، ماهو، ماهویج ..."
- ۳۳۳ ررد ۱۳۰۰. از ریشهٔ ۳۳۳ ریشهٔ "ماندن = مانیدن = مانتن".
 از این ریشه است: "مانند، همانند، مانا، همانا".
 در متن زند: "۳۳۳ ۳۳۳ (مانانگیه)": همانندی.
- ۳۳۳ ۱۳۰۰ هـ. "۳۳۳ (مینیت)": فکر کرد. از ریشهٔ

- ۶۵۱ . نگاه کنید ذیل ۶۵۰ را در آورد .
- ۶۵۲ . فکر ، "سنو" در "سنوبات" . از ریشه ۶۵۱ .
- ۶۵۳ . نگاه کنید ذیل ۶۵۲ را در آورد . و به ایران کوده ۴ : ص ۵۲ .
- ۶۵۴ . "سپاس" (۱۳۵) (اشترش) : بیادداشتن از ریشه ۶۵۱ . (۶۵۵) ریشه "شماردن ، شمردن" . از این ریشه است "شترش ، مار ، ماره ، آماره ، آمار ، اماره ، باره ، مر ، مرور (مشاوره) ، شمار (قصه) ؛ بانفی : شمار" .
- ۶۵۶ . (۶۵۷) (۶۵۸) : جفت جفت ، دو تایی . از این ریشه است "شنوی" .
- در متن زند : ۱۳۹ و (دوکانک) : دو گانه و ۱۱۵ و (پت گیمچک) : بیاسیخته .
- ۶۵۶ . (حالت ۶) : از آن پس . در متن زند :
- ۶۵۷ (این پس) : از آن پس ؛ ۱۳۱ (اومن) : بمن ؛ ۶۵۸ (اچ من) : از من ؛ ۱۳۲ (اومن) : بمن .
- ۶۵۹ . (۶۶۰) : بزودی ، شند .
- ۶۶۱ . (۶۶۲) : از ریشه ۶۶۰ : گفتن . از این ریشه است : "امر" .
- ۶۶۳ . (۶۶۴) : در متن زند : ۱۱۳ و (گفتن) .
- ۶۶۵ . (۶۶۶) : از ریشه ۶۶۵ : گفتن .
- ۶۶۷ . (۶۶۸) : "میراننده" . از ریشه ۶۶۷ . نگاه کنید پادس (۶۶۸) و در متن زند ۱۳۴ و (مژک) که با "موت" از همان ریشه است .
- ۶۶۹ . (۶۷۰) : نگاه کنید ریشه ۶۶۹ : "خوردن" .
- در متن زند : "۱۳۵ (خوردن) و در نسخ دیگر : "۱۳۵ (خوردن) : خوردش" .

سده ۱ ریشه "خوردن". (ز این ریشه است "خور، خورا، خوراک، خورش، خوار؛ خوال (سده ۱ عابد)، خالی، خوالگر، خوالگر؛ خورد، خوردی (سده ۱ هم ص ر ب)، خوردنی؛ خورده پز."

سده ۱ ع ر و ص ده. "سده ۱ ب و ج و د (خوارزمت)؛ شیرین ترین ("خوردنی ترین"). (ز ریشه سده ۱)

سده ۱ ع ا د. "خوال". نگاه کنید به سده ۱

در متن زند: "سده ۱ ا ب (خورش)؛ خورش.

سده ۱ د ج د ده. "سده ۱ ص د ص (خودت)؛ "خودداد"؛ خودآزیده، جادیدان.

نگاه کنید به سده ۱ د د ده. ص ۵ و ایران کوزه ۴: ص ۳۷ ذیل د ا (سده ۱)

سده ۱ د ا د ک س ا ج د ا. "سده ۱ ا ب (خورش)؛ "خودرخشان، خودروشن".

نگاه کنید به سده ۱ د د ده. ص ۵ و ا د ا د س. ص ۶۴.

~~~~~
پایان واژه نامه اوستائی

ترجمه متن اوستایی داستان چهارم

(ترجمه ذیل واژه بواژه از متن اوستائیت و رویه گرفته واژه‌ای فارسی که برای ترجمه برگزیده شده از همان ریشه اوستائیت که در متن آمده. هرگاه از یک ریشه اوستایی در فارسی واژه‌ای بنظر نرسید که بتوان آنرا در ترجمه بکار برد ناچار از زند پهلوی آن پیروی شد و در غیر اینصورت واژه فارسی که معنی آن نزدیک بواژه اوستایی بود بکار برده شد. در پانویس هر صفحه واژه‌های اصلی متن داده شده که خواننده بتواند شرح آنها را با سانس در واژه نامه پیدا کند. واژه نامی که در ترجمه میان دو قلاب [ ] دیده میشود در اصل متن نیست و فقط برای روشن کردن سنی جمله افزوده شده است.)

- ۱- پرسید زردشت اهور مزدا : ای اهور مزدا پسندترین مینو^(۱) ، دادار جهان استومند^(۲) ، ای اشو^(۳) ! با که نخت^(۴) از مردمان همپرسیدی^(۵) تو اهور مزدا بجز با من زردشت ؟ به که فراز نمودی^(۶) دین اهورائی زردشتی را ؟
- ۲- آنگاه گفت^(۷) اهور مزدا : به جم نیک دیدار^(۸) خوب رسم^(۹) ، ای زردشت اشو ! با او نخت^(۴) از مردمان همپرسیدم من اهور مزدا بجز با تو زردشت ؛ به او فراز نمودم^(۶) دین اهورائی زردشتی را .
- ۳- آنگاه با او گفت^(۷) ای زردشت من اهور مزدا : آماده باش ای جم نیک دیدار^(۸)

(۱) دد ۱۰۱ (۱) در رسم ند. ص ۵۴ - (۲) دد ۱۰۱ (۲) در رسم ند. ص ۵۴ (۳) جهانی : دد ۱۰۱ (۳) در رسم ند. ص ۵۴ - (۴) دد ۱۰۱ (۴) در رسم ند. ص ۵۴ (۵) گفتگو کردی : دد ۱۰۱ (۵) در رسم ند. ص ۵۴ - (۶) نشان دادی : دد ۱۰۱ (۶) در رسم ند. ص ۵۴ (۷) دد ۱۰۱ (۷) در رسم ند. ص ۵۴ - (۸) زیبا : دد ۱۰۱ (۸) در رسم ند. ص ۵۴ (۹) دد ۱۰۱ (۹) در رسم ند. ص ۵۴ (۱۰) دد ۱۰۱ (۱۰) در رسم ند. ص ۵۴

دیونگهان^(۱۱) برای برشردن^(۱۲) و بُردن دین من . آنگاه بمن پاسخ داد^(۱۳)
 جم نیک دیدار ای زردشت : منی آفریده شده ام^(۱۴) منی آموخته^(۱۵) برای
 برشردن و بُردن دین .

۴- آنگاه باو گفتم ای زردشت من اهورمزد : اگر آماده نیستی^(۱۶) برای
 برشردن^(۱۷) و بُردن دین من پس جهان مرا فراخ کن^(۱۸) ، پس جهان
 مرا بیابان^(۱۹) ، پس باش^(۲۰) جهان مرا پرورنده^(۲۱) و سردار^(۲۲) و نگاهبان^(۲۳) .
 ۵- آنگاه بمن پاسخ داد^(۲۴) جم نیک دیدار ای زردشت : من جهان
 ترا فراخ کنم ، من جهان ترا بیابانم ، من باشم جهان ترا پرورنده
 و سردار و نگاهبان ؛ منی در شهر [یاری] من بود سرد باد منی گرم
 [باد] منی درد^(۲۵) منی مرگ .

۶- پس او را دوزین^(۲۶) فرا بردم من اهورمزد : سو فای زرین^(۲۷)
 و آشر^(۲۸) زرشان^(۲۹) .

۷- [اینک] جم هست برنده^(۳۰) دو شهر [یاری] !

۸- آنگاه به شهر [یاری] جم سیصد زم^(۳۱) انجامید^(۳۲) آنگاه برای او

(۱) فرزند و پدربخت : چاپ «دوسم» ص ۷۹ . (۲) حکایت کردن : رساندن .
 ۴۶ (۳) ص ۸۸ . (۴) در «دوسم» ص ۸۲ . (۵) در «دوسم» ص ۷۲ .
 (۶) در «دوسم» ص ۷۹ . (۷) در «دوسم» ص ۷۹ .
 (۸) چاپ «دوسم» ص ۷۸ . (۹) چاپ «دوسم» ص ۸۰ . (۱۰)
 در «دوسم» ص ۷۲ . (۱۱) در «دوسم» ص ۸۰ . (۱۲) در «دوسم» ص ۸۰ .
 (۱۳) ص ۸۱ . (۱۴) در «دوسم» ص ۸۰ . (۱۵) در «دوسم» ص ۸۱ . (۱۶)
 در «دوسم» ص ۸۱ . (۱۷) در «دوسم» ص ۸۱ . (۱۸) در «دوسم» ص ۸۱ .
 (۱۹) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۰) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۱) در «دوسم» ص ۸۱ .
 (۲۲) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۳) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۴) در «دوسم» ص ۸۱ .
 (۲۵) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۶) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۷) در «دوسم» ص ۸۱ .
 (۲۸) در «دوسم» ص ۸۱ . (۲۹) در «دوسم» ص ۸۱ . (۳۰) در «دوسم» ص ۸۱ .
 (۳۱) در «دوسم» ص ۸۱ . (۳۲) در «دوسم» ص ۸۱ .

این زمین شد^(۱) پُر از پایان^(۲) و سوران و مردمان و سگان و پرندهگان^(۳) و
 آتش سرخ سوزان . بدان [زمین] نیافتند جا پایان^(۴) و ستوران و مردمان .
 ۹- آنگاه به جم آگاهی دادم^(۵) ؛ ای جم نیک دیدار و یونگهان ، پُر لاست [این زمین باهنکه^(۶) پایان^(۷) و ستوران و مردمان و سگان و پرندهگان^(۸) و
 آتش سرخ سوزان . بدان [زمین] نیابند جا پایان^(۹) و ستوران و مردمان .
 ۱۰- آنگاه جم فرا شد به روشنی ؛ به نیروز^(۱۰) به راه خور . او این زمین
 را ابر شفت^(۱۱) با سوافار زرین و ابر شفت با آستر چنین گویان^(۱۲) ؛ ای
 اسپندارند فریده^(۱۳) ؛ فرازشو و خود را بگستر^(۱۴) برای بُردن پایان و ستوران و
 مردمان .

۱۱- آنگاه جم این زمین را گشاد کرد یک سوم بزرگتر از آنچه پیش
 بود . بدانجا فراز رفتند پایان^(۱۵) و ستوران و مردمان به خواست^(۱۶)

- (۱) رد ۳۳ ص ۵۵ . (۲) حیوانات الهی مانند بز و گوسفند : ۵۵ و ۵۶ .
 (۳) ۸۳ . (۴) ۶۶ و ۶۷ . (۵) ۷۷ . (۶) ۷۸ . (۷) ۷۸ . (۸) ۷۸ .
 (۹) ۷۸ . (۱۰) جمع شدن : ۷۸ و ۷۹ . (۱۱) در صفت
 ۵۶ و ۵۷ . (۱۲) ۵۷ . (۱۳) ۵۷ . (۱۴) ۵۷ . (۱۵) ۵۷ .
 (۱۶) ۵۷ . (۱۷) ۵۷ . (۱۸) ۵۷ . (۱۹) ۵۷ . (۲۰) ۵۷ .
 (۲۱) ۵۷ . (۲۲) ۵۷ . (۲۳) ۵۷ . (۲۴) ۵۷ . (۲۵) ۵۷ .
 (۲۶) ۵۷ . (۲۷) ۵۷ . (۲۸) ۵۷ . (۲۹) ۵۷ . (۳۰) ۵۷ .
 (۳۱) ۵۷ . (۳۲) ۵۷ . (۳۳) ۵۷ . (۳۴) ۵۷ . (۳۵) ۵۷ .
 (۳۶) ۵۷ . (۳۷) ۵۷ . (۳۸) ۵۷ . (۳۹) ۵۷ . (۴۰) ۵۷ .
 (۴۱) ۵۷ . (۴۲) ۵۷ . (۴۳) ۵۷ . (۴۴) ۵۷ . (۴۵) ۵۷ .
 (۴۶) ۵۷ . (۴۷) ۵۷ . (۴۸) ۵۷ . (۴۹) ۵۷ . (۵۰) ۵۷ .
 (۵۱) ۵۷ . (۵۲) ۵۷ . (۵۳) ۵۷ . (۵۴) ۵۷ . (۵۵) ۵۷ .
 (۵۶) ۵۷ . (۵۷) ۵۷ . (۵۸) ۵۷ . (۵۹) ۵۷ . (۶۰) ۵۷ .
 (۶۱) ۵۷ . (۶۲) ۵۷ . (۶۳) ۵۷ . (۶۴) ۵۷ . (۶۵) ۵۷ .
 (۶۶) ۵۷ . (۶۷) ۵۷ . (۶۸) ۵۷ . (۶۹) ۵۷ . (۷۰) ۵۷ .
 (۷۱) ۵۷ . (۷۲) ۵۷ . (۷۳) ۵۷ . (۷۴) ۵۷ . (۷۵) ۵۷ .
 (۷۶) ۵۷ . (۷۷) ۵۷ . (۷۸) ۵۷ . (۷۹) ۵۷ . (۸۰) ۵۷ .
 (۸۱) ۵۷ . (۸۲) ۵۷ . (۸۳) ۵۷ . (۸۴) ۵۷ . (۸۵) ۵۷ .
 (۸۶) ۵۷ . (۸۷) ۵۷ . (۸۸) ۵۷ . (۸۹) ۵۷ . (۹۰) ۵۷ .
 (۹۱) ۵۷ . (۹۲) ۵۷ . (۹۳) ۵۷ . (۹۴) ۵۷ . (۹۵) ۵۷ .
 (۹۶) ۵۷ . (۹۷) ۵۷ . (۹۸) ۵۷ . (۹۹) ۵۷ . (۱۰۰) ۵۷ .

دکام خود چنانکه اورا^(۳) کام^(۱) [بود].

۱۲- آنگاه به شهریاری جم ششمدمز انجامید. آنگاه برای او این زمین شد پُر از پایان و ستوران و مردمان و سگان و پرندهگان و آتشان سرخ سوزان . بدان نیافتند جا پایان و ستوران و مردمان .

۱۳- آنگاه به جم آگاهی دادم : ای جم نیک دیدار و یونگهان ، پُر است این زمین با هنگه پایان و ستوران و مردمان و سگان و پرندهگان و آتشان سرخ سوزان . بدان نیابند جا پایان و ستوران و مردمان .

۱۴- آنگاه جم فراز شد بردشنی تا به نمروز به راه خور . او این زمین را بر شفت با سوافاریدین و بر شفت با اشتر چنین گویان : ای اسپندارمیز فریده ، فراز شو و خود را بگستر برای بُردن پایان و ستوران و مردمان .

۱۵- آنگاه جم این زمین را گشاد کرد و دو سوم بزرگتر از آنچه پیش بود . بدانجا فراز رفتند پایان و ستوران و مردمان به خواست و کام خود چنانکه اورا^(۳) کام بود .

۱۶- آنگاه به شهریاری جم نهمدمز انجامید. آنگاه برای او این زمین شد پُر از پایان و ستوران و مردمان و سگان و پرندهگان و آتشان سرخ سوزان . بدان نیافتند جا پایان و ستوران و مردمان .

۱۷- آنگاه به جم آگاهی دادم : ای جم نیک دیدار و یونگهان ، پُر است این زمین با هنگه پایان و ستوران و مردمان و سگان و پرندهگان و آتشان سرخ سوزان . بدان نیابند جا پایان و ستوران و مردمان .

۱۸- آنگاه جم فراز شد بردشنی تا به نمروز به راه خور . او این زمین را

(۱) کیدکینجی . ص ۴۹ . (۲) جم را ؟ (۳) بندهای ۱۵-۱۲ و ۲-۱۶ مانند ۱۱-۸ است و شرح لغات آن همانست که در دو صغحه پیش داده شد

برسفت با سوزن و برسفت با اشتر چنین گویان : ای اسپندار فر
 فریده ، فراز شو خود را بگستر برای بردن پایان و ستوران و مردمان .
 ۱۹- آنگاه جم این زمین را گد کرد سه سوم بیش از آنچه پیش بود .
 ۲۰- بد آنجا فراز رفتند پایان و ستوران و مردمان به خواست و کام خود
 چنانکه او را کام بود .

۰۰

۲۱- انجمن فراز برد دادار اهور مزدا با ایزدان مینوی در ایرانیوچ سروده^(۱)
 به به دایستی^(۲) . انجمن فراز برد جم شید خوب رَمه^(۳) با بهترین مردمان
 در ایرانیوچ سروده به به دایستی . به آن انجمن بیاید^(۴) دادار اهور مزدا
 با ایزدان مینوی در ایرانیوچ سروده به به دایستی . به آن انجمن بیاید
 جم شید خوب رَمه با بهترین مردمان در ایرانیوچ سروده به به دایستی .
 ۲۲- آنگاه گفت^(۵) اهور مزدا به جم : ای جم نیک دیدار و یونگهان ،
 برستی استونند بد^(۶) زمستانها رسند ، پس زمستان سخت^(۷) مرگ اورد^(۸) ؟

(۱) بیضه ایران : در (۱۵۱۲۵) . جلد ۱۳ ص ۳۳۳ : عهد فرهنگ ایرانی
 ص ۳۳۳ . (۲) "شهره" : نامی : دو (۱۳۳) . ص ۳۳۳ . (۳) خوب : جلد ۳ ص ۳۳۳-
 در ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۴) نام رودخانه ایرانیوچ ؟ به دایستی : برود ؟ (۵) ص ۳۳۳-
 ۳۳۳ . ص ۳۳۳ : بخش . (۶) در ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۷) در ۳۳۳-
 ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۸) در ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۹) جهان : در ۳۳۳-
 ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۱۰) در ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۱۱) در ۳۳۳-
 ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . (۱۲) در ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . * زم " نیز یعنی مرگ است . (۱۳)
 در ۳۳۳ . ص ۳۳۳ . "رستم" همیشه آنت . (۱۴) در ۳۳۳ . در زند
 ۳۳۳ . "موت" از همین ریشه است . ص ۳۳۳ .

۲۵- پس آن ور^(۱) کن^(۲) بدرازی میدان^(۳) بهر یک از چهار یک^(۴).
 بدانجا تخم بر از پایان دستوران و مردمان و سگان و پرندگان و
 آستان سرخ سوزان . پس آن ور^(۱) کن^(۲) بدرازی میدان^(۳)
 بهر یک از چهار یک^(۴) برای نشین کردن نران^(۵) - بدرازی
 میدان^(۳) بهر یک از چهار یک^(۴) گادستان گاو انرا^(۶).
 ۲۶- بدانجا آب فراتاز^(۷) برای^(۸) بدرازی^(۹) . بدانجا مرغها
 بایستان^(۱۰) همیشه^(۱۱) زریون^(۱۲) همیشه خورده [شده] زیان نپذیر^(۱۳)
 بدانجا مانها^(۱۴) بایستان^(۱۵) و کده^(۱۶) و فراز اشکوب^(۱۷) و فروار^(۱۸) و پیرامون فروار.

(۱) چنانکه جم برای حفظ کردن مردمان و حیوانات در برابر زمستان سخت ساخت :
 جلد ۶۴ ص ۷۸ . (۲) باز : ۴۹ (۳) جلد ۶۳ ص ۴۳ .
 (۴) چهار یک : یک ضلع از چهار گوش : ۲ جلد ۶۳ ص ۶۳ .
 (۵) مردان . (۶) جلد ۶۴ ص ۶۴ . (۷) در زمین : برای گاو و گوسفندان .
 (۸) جاری کن : (۹) جلد ۶۴ ص ۷۶ . (۱۰) جلد ۶۴ ص ۴۹ .
 (۱۱) ایت برابر نیز اقدم . (۱۲) بر پاکن . (۱۳) سبزو
 خرم : و درار . (۱۴) جلد ۶۴ ص ۶۹ : "زرگون" . (۱۵) جلد ۶۴ ص ۶۴ .
 و درار . (۱۶) جلد ۶۴ ص ۶۴ = مروج الذهب . (۱۷) که هر چه خورند زیان
 نپذیرد . (۱۸) جلد ۶۴ ص ۶۶ : خانه ، اصطبل . (۱۹)
 و در ۶۴ . خانه یا کنده : زیر زمین . (۲۰) جلد ۶۴ ص ۶۴ .
 (۲۱) جلد ۶۴ ص ۶۴ : بالا خانه چهار در و پنجه دار .
 (۲۲) جلد ۶۴ ص ۸۲ .

۲۷- بدانجا از همهٔ نران و مادگان^(۱) تخم بر که هستند به این زمین بزرگترین
 و بهترین و نیکوترین^(۲) . بدانجا از همه سرده های گاو^(۳) تخم بر که هستند
 به این زمین بزرگترین و بهترین و نیکوترین .

۲۸- بدانجا از همه علف^(۴) تخم بر که هستند به این زمین بلندترین و
 خوب بویترین . بدانجا از همه خوالها^(۵) تخم بر که هستند به این زمین
 خوردنی ترین^(۶) و خوب بویترین . آنها را گن دوگانه^(۷) ، زیان ناپذیر^(۸) ،
 همه را تا آن نران در ور هستند^(۹) .

۲۹- مه [زوند] به آنجا فراز کوهان^(۱۰) ، مه باز کوهان^(۱۱) ، مه بی خایه^(۱۲) ،
 مه هرک^(۱۳) ، مه دریوک^(۱۴) ، مه دیوک^(۱۵) ، مه کوته [بدن]^(۱۶) ، مه کج و گسته^(۱۷) ،
 مه پوسیده دندان^(۱۸) ، مه سپس^(۱۹) گذارده تن^(۲۰) و مه از دیگر دعاها که هستند^(۲۱)

- (۱) اسرار { ج ۶ ، ص ۶۶ . (۲) ۶ دایره ص ۸۷ . (۳) زیباترین :
 دو (دخ) و سه د . ص ۶۷ . (۴) نوع : دو د (ع) د { ج ۶ ، ص ۶۶ . (۵) حیوان
 (اسم جمع) . (۶) رستی ، دار درخت : د (د) د { ج ۶ ، ص ۵۴ . (۷)
 خورشها : نه د (ع) د { ج ۶ ، ص ۱۹ . (۸) شیرین ترین : سه د (ع) و سه د { ج ۶ ، ص ۱۹ .
 (۹) جفت جفت : ۶ د (ع) د { ج ۱۰ ، ص ۱۸ . (۱۰) د (ع) د { ج ۶ ، ص ۴۶ . (۱۱)
 قوزینه : له (د) د و د { ج ۵ ، ص ۷۵ . (۱۲) قوزیت : سه د و سه د { ج ۶ ، ص ۴۹ . (۱۳)
 سه د و سه د در { ج ۶ ، ص ۴۹ . (۱۴) مار ، خیل : سه د (ع) د { ج ۶ ، ص ۵۷ .
 (۱۵) و (ار) د { ج ۶ ، ص ۷۳ . (۱۶) و (د) د { ج ۶ ، ص ۷۱ . (۱۷) و (د) د { ج ۶ ، ص ۷۱ .
 ص ۶ . (۱۸) و (پ) د { ج ۶ ، ص ۸۰ . ۱۸ - ۱۵ کانی هستند که در
 بندان نقص یا معنی باشد . (۱۹) و (پ) د { ج ۶ ، ص ۷۱ . و (د) د { ج ۶ ، ص ۷۱ .
 (۲۰) سه د (ع) د { ج ۶ ، ص ۷۱ : برص و جذام^(۲۱) . (۲۱) و (پ) د { ج ۶ ، ص ۷۱ .
 سه د (د) د { ج ۶ ، ص ۸۰ : کیکه باید از دیگران جدا شود : تنش جدا داشته شود .
 (۲۲) نگاه کنید به "ورمانشان" بند ۳ و ۳۴ و ص ۵۵ پانویس (۷) .

از اهرمین - داغ بر مردمان نهاده^(۱)

۳- فرازترین^(۲) دیره را^(۳) نه پل^(۴) کن ، سیانی راشش ،
پائین ترین^(۵) راسه . به فرازترین پلها هزار از نزان و مادگان^(۶) تخم
بر ، بمیانی ششصد ، به پائین ترین سیصد . پیران^(۷) آنها را به دور
باسوفار زرین و به آن در درشان^(۸) در ، روزن^(۹) ، خود روشن از درون^(۱۰)

(۱) کاسیکه بر آنها داغ اهرمینی نهاده شده . (۲) ل. (۱۵۶) ص ۶۴۶ .
(۳) ده ، سرزمین ص ۷۲ و لیدک ص ۴۰۵ . (۴) اینجا یعنی گذر : کوی :
ل. (۱۴) ل. (۱۵) ص ۶۴۶ . (۵) ل. (۱۶) ص ۶۴۶ .
(۶) ل. (۱۷) ص ۶۴۶ . (۷) ل. (۱۸) ص ۶۴۶ .
(۸) از همین ریشه ص ۳۱۱ . (۹) ل. (۱۹) ص ۶۴۶ .
(۱۰) ل. (۲۰) ص ۶۴۶ .
در بندای ۲۸ و ۳۶ و ۳۹ و ۴۱ و ۴۲ "ورمانشان" ترجمه کرده . در پنج بند اخیر ترجمه زند درست است و جادای ل. (۲۱) ص ۶۴۶ حالت ۷ جمع از جادای "ور" است یا از جادای ۵ - یعنی مانها (مانشن ۴) : خانه ۴ و اصلها همانی که جم در و ساخته بود . ولی جادای ل. (۲۲) ص ۶۴۶ در بندای ۳۰ و ۳۸ با این معنی درست درمیآید . بازنویس از از جادای ۵ . یعنی عدت گذاشتن گرفته اینطور : گذر را اعلامت گذار باسوفار زرین . میلی Bailey در Zoroastrian Problems in the Ninth-Century فارس ص ۲۲۴ با در نظر گرفتن بند ۱۱ از ل. (۲۳) ص ۶۴۶ . (۲۴) ل. (۲۵) ص ۶۴۶ .
درست میآید . (۲۵) در جایبند از ، برقرار کن : ل. (۲۶) ص ۶۴۶ . در مال ص ۸۶ .
(۲۶) یا صفت گرفته شود : در روشن یا روشنی ده . (۲۷) ل. (۲۸) ص ۶۴۶ . (۲۸) یا در درون : ل. (۲۹) ص ۶۴۶ .

۳۱- آنگاه باخودانذشید^(۱) جم : چگونه من آن در گتم که بمن گفت^(۲)
 اهور مزدا؟ آنگاه گفت اهور مزدا به جم : ای جم نیک دیدار و نیو نگه مان،
 این زمین با پاشنه^(۳) سپر، بادستها بخای^(۴) مانند آنکه اکنون مردمان
 در زمین خیس خورده^(۵) میکشند^(۶).

۳۲- آنگاه جم چنان کرد که اهور مزدا خواست^(۸) : این زمین با پاشنه^(۷)
 سپر، بادستها بخایند مانند آنکه اکنون مردمان در زمین خیس خورده میکشند.
 ۳۳- آنگاه جم در را کرد بدرازی میدان بهر یک از چهار یک^(۹).
 بدانجا تخم ببرد از پایان دستوران و مردمان و سگان و پرندگان و
 آتشان سرخ سوزان. آنگاه جم در را کرد بدرازی میدان
 بهر یک از چهار یک^(۱۰) برای نشین کردن نران - بدرازی میدان
 بهر یک از چهار یک^(۱۱) گادستان گادانرا.

۳۴- بدانجا آب فراتاخت بر اهی بدرازی^(۱۲) تا سر. بدانجا مرغ تا
 بایستند همیشه زریون همیشه خورده زیان ناپذیر. بدانجا مانها به
 ایستند و کده و فراز اشکوب و فروار و پیرامون فروار.

۳۵- بدانجا از همه نران و مادگان تخم ببرد که هستند به این زمین
 بزرگترین و بهترین و نیکوترین. بدانجا از همه سرده های گاد تخم ببرد
 که هستند به این زمین بزرگترین و بهترین و نیکوترین.

(۱) ۶ پورو ۳۵ د. ص ۸۷. (۲) د. ۳۱ ص ۴۳. (۳) پایمال
 کن : فایه دو د. د. ص ۸۰. (۴) نرم کن : فایه ۱۱ د. ص ۷۹.
 شاید معنی "خند" که در عبارت ضبط است : شکافتن (زمین). (۵) همان معنی در
 ص ۳۳. ص ۵۹. (۶) نرم کردن و باز کردن چون درخت زدن : فایه ۱۱ د.
 د. در ر. ۲۳ ص ۳۵. (۷) لغات بند های ۳۲-۳۸ مانند ۳۱-۲۵
 است. (۸) ر. ۱۱ ص ۵۱.

۳۶- بدانجا از همه علف تا تخم ببرد که هستند به این زمین بلندترین و خوب بویترین . بدانجا از همه خوالها تخم ببرد که هستند به این زمین خوردنی ترین و خوب بویترین . آنها را کرد دو گانه ، زیان ناپذیر ، همه را تا آن نران در در مانها هستند .

۳۷- فی [رفتنده] به آنجا فراز کوهان ، فی باز کوهان ، فی بجایه ، فی هرک ، فی دریوک ، فی دیوک ، فی کوه [بدن] ، فی کج و شکسته ، فی پوسیده دندان ، فی پس گذارده تن و نه از دیگر داغها که هستند از اهرمین - داغ بر مردان نهاده .

۳۸- فرازترین دیه رانه پل کرد ، میانی راشش ، پائین ترین را سه . به فرازترین پلهها هزار از نران و مادگان تخم ببرد ، میانی ششده ، به پائین ترین سیصد . براند آنها را به ور با سو فاریزین و به آن ور در نشاند در ، روزن ، خود روشن از درون .

۳۹- ای دادار جهان استومند ، ای اشو ! چه پس آن روشنی هستند - ای اشو اهور مزدا - که آنجا روشنی میدهند در آن در مانها که جم کرد ؟

۴۰- آنگاه گفت اهور مزدا : روشنی های خود داد (۴) و هستی داد (۵) یک کرت پنهان شدن (۶) و پدید شدن (۷) ستارگان و ماه و خورشید (۸) و خورشید (۹) .

(۱) (۳) مانها (خانه داد و اصلها) (۱) و (۲) و (۳) نگاه کنید به صفحه ۱۵۳ پانویس (۷) . (۴) خود آفریده : جادوان از کتب مقدسه ص ۱۵۹ . (۵) دنیوی ، ساختگی ، ناپایدار : در ۳۴ ص ۴۸۸ . (۶) در ۱۵۹ ص ۱۵۹ . (۷) در ۱۵۹ ص ۱۵۹ . (۸) در ۱۵۹ ص ۱۵۹ . (۹) جادو (در ۱۵۹ ص ۱۵۹) .

- ۴۱- و آنها روز پندارند چون سال^(۱۱) - به چهل زمستان^(۱۲) از دوز دوز^(۱۳) زائیده شوند - یک جفت^(۱۴) : ماده^(۱۵) و نر^(۱۶) ؛ همچنین از این سرده های گاو^(۱۷) و این نران نیکوترین^(۱۸) زندگی زیند در درمانها که جم کرد .
- ۴۲- ای دادار جهان استومند ، ای اشو ! که آنجا دین مزدیسنی ببرد^(۱۹) در آن درمانها که جم کرد ؟ آنگاه گفت^(۲۰) اهور مزدا : دیش کرشبت^(۲۱) ، ای سپیتم زردشت !
- ۴۳- ای دادار جهان استومند ، ای اشو ! که همت مهر ورد^(۲۲) ایشان ؟ آنگاه گفت^(۲۳) اهور مزدا : اردوشتر^(۲۴) ، ای زردشت ، د تو زردشت^(۲۵) ایشتر و هو ...^(۲۶)

پایان ترجمه متن اوستایی داستان جم

- (۱) ۶ در ۱۲۵ ص ۱۲۵ . ص ۸۵ . (۲) ۳۵ سد ۱ ص ۵۴ . (۳) = سال :
 در ۱۲۵ ص ۱۲۵ . ص ۶۰ . ص ۴۱ (۴) دوز : یک جفت نر و ماده -
 (۵) ۶ در ۱۲۵ ص ۱۲۵ . ص ۸۸ . (۶) دو ص ۸۰ . ص ۶۸ . (۷) نوعهای حیوان .
 (۸) دو (دو ص ۱۲۵ ص ۱۲۵ . ص ۶۷ . (۹) واپر سد ۱ ص ۸۱ . بخش کرد ص ۸۱
 (۱۰) سد ۱۲۵ ص ۱۲۵ . ص ۴۳ . (۱۱) نام مرغیت ص ۷۹ . (۱۲)
 سد ۱۲۵ ص ۱۲۵ . ص ۴۵ . (۱۳) ۶ (سد ۱ ص ۸۸ . (۱۴) نام پیر
 زردشت ص ۵۵ . (۱۵) تو که زردشتی . (۱۶) سد ۱ ص ۶۴ .
 ص ۴۷ و واپر سد ۱ ص ۸۱ .

فهرست واژه‌های فارسی که در واژه‌نامه ریخته آنها داده شده

(رقم پس از واژه صفحه واژه‌نامه را نشان میدهد)

۴۳	استادن	۴۶	آهریمه		آ
۶۸	استاره	۴۶	آهرین	۵۱	آب
۴۸	استخوان	۴۱	آیشتنه	۵۱	آتش
۴۷	استرش	۴۱	آیشه	۴۷	آجده (آجیده)
۶۸	اسفند	۴۱	آیشه	۵۱	آدیش
۶۶، ۵۱	اسفندارمذ		ا	۵۱	آذر
۵۱	اسفندمذ	۵۲	ا (اضافه)	۴۰	آری
۶۸	اسفندیار	۵۱	اثير	۴۰	آریائی
۶۸	استور	۴۴	ادغر	۴۷	آزدن
۷۰	اشتر	۴۰	اراك	۴۷	آژدن
۴۷	اشك (نام)	۵۵	ارپاق	۶۱	آژیر
۴۷	اشو	۵۵	ارور	۴۱	آشیانه
۴۱	اف (پیشوند)	۵۶	از	۷۷	آفرین
۵۰	افد (افدین)	۴۷	ازدن	۸۸	آمار (آماره)
۵۵	افروختن	۴۷	ازدن	۸۲، ۴۱	آمدن
۶۶	اكنون	۴۱	اساسه	۵۱	آو
۵۶	اگر	۶۷	اسبه (اسباه)	۵۴	آوا
۸۴	البرز	۶۸	اسپند	۵۴	آواز
۵۷	الوق	۵۱	اسپندارمذ	۵۴	آوای
۴۴	ام	۴۸	است (استه)	۴۶	آهرن
۵۲	ام -	۴۴	است	۴۶	آهریمن

۸۴	بالا	۵۲	ایدی	۸۸	امر
۷۸	بالش	۴۰	ایران	۶۸	امشسپند
۸۴	بالش	۴۰	ایرج	۵۶	انجمن
۸۴	بالشت	۵۳	ایزد	۵۸، ۴۴	اند
۸۴	بالشك	۵۲	ایسا	۴۰	اندر
۷۸	بالودن	۴۳	ایستادن	۴۰	اندرون
۷۸	بالیدن	۴۳	ایستانیدن	۴۶	انر
۸۴	بالین	۴۱	ایشه	۴۷	انگران
۴۵	باور	۵۲	ایضاً	۴۶	انگل
۷۳	بر (در)	۵۴	ایل (ئیل)	۴۴	انوشا
۸۵، ۸۴	بردن	۴۴	ایم	۴۴	انوشه
۸۴	برز	۸۵	ایمان	۴۴	انوشیروان
۴۵	برزخ		ب	۴۶	انیر
۸۴	برزویه	۵۴	باچ	۴۷	انیران
۸۴	برزین	۷۸، ۴۴	باد	۴۱	او (پیشوند)
۷۸	برف	۷۵	باد افراه	۴۶	اهرمن
۸۳	برنا	۴۴	بادغر (بادگیر)	۴۶	اهرن
۸۳	برناك	۷۵	بادفراه	۴۶	اهریمن
۸۳	برناه	۸۴	بار	۴۶	اهریمه
۸۳	برنای	۷۸	بارو	۴۷	اهل
۷۸	بزیدن	۷۸	باره	۵۰	اهوری
۷۵	بشکم	۷۸	باری	۵۰	اهورائی
۸۴	بشن	۷۵	بازپرسی	۴۴	ای
۸۴	بلند	۵۴	باژ	۴۴	اید

۷۶	تندیس	۸۲	پرواز	۸۴	بلوغ
۸۱	تنك	۴۲	پریر	۵۸	بو(ی)
۸۱	تنه	۵۴	پژواك	۸۵	بودن
۷۴، ۷۱	تو (ضمیر)	۸۳	پس	۵۸	بویه
	ج	۷۵	پشکم	۷۷	به (بهر)
۶۲	جا	۸۵	پشیمان	۷۷	بهشت
۶۱	جان	۸۴	پل (پول)	۸۵	بهمن
۶۲	جاه	۸۱	پنج	۷۳	بیت
۶۱	جسم		پنجاه، پنجاهه، پنجیا،	۴۰	بیج
۵۳	جشن	۸۱	پنجم، پنجور، پنجه	۷۳، ۶۳	بیست
۷۸	جل	۶۵	پی	۴۰	بیضه
۵۴	جم	۸۳	پی	۷۷	بینش
۶۱	جواز	۸۲	پیرامون	۵۴	بیواز
۶۱	جهان	۸۲	پیس		پ
۶۱	جهن	۸۲	پیست	۸۳	پا (پای)
۶۱	جیوه	۴۸	پیلسته	۷۵	پارسه
	چ	۶۵	پیه	۸۱	پانزده
۶۰	چار(ه)		ت	۸۱	پانصد
۶۳	چار (ك)			۸۳	پایگاه (پایگه)
۶۳	چنول	۷۶	تاختن	۸۳	پر
۷۵	چرا	۶۸	تارا	۸۳	پرسه
۷۵	چرام	۷۱	تخم (تخمه)	۷۵	پرسیدن
۷۵	چرامین	۵۱	تش	۷۵	پرگار
۶۳	چل(چله)	۶۹	تلی	۸۲	پزناك
۶۳	چلیپا	۸۱	تن	۸۳	

۸۹	خورش	۵۹	خشن	۶۳	چند
۵۸	خویش	۵۹	خشنسار	۸۳	چو(؛) دار
۵۷	خویله	۵۹	خشی	۸۳	چوپان
	د	۵۹	خشيسار	۶۲	چه
۷۲	داد	۵۹	خشين	۶۳	چهار
۷۲	دادار	۵۹	خشينسار	۶۳	چهل
۷۲	داغ	۵۹	خشينه	۶۱	چيرسار
۷۲	دخم (دخمه)	۵۷	خل(خله)		ح
۸۱	دد(ه)	۸۹	خوار	۷۵	حال
۴۰	در	۴۹	خواگ	۷۵	حالت
۷۳	در (دروازه)	۸۹	خوال	۶۱	حی
۶۳	دراز	۸۹	خوالگر	۶۱	حيات
۵۵	درخشیدن	۸۹	خوالی	۶۱	حياط
۶۳	درنگ	۸۹	خوالیگر	۵۷	حیرت
۴۰	درون	۵۸	خوب	۶۱	حيوان
۴۵	دژ (پیشوند)	۵۸	خود		خ
۷۶	دس	۵۸	خور(شید)	۴۹	خاگ (خاگینه)
۷۰	دست	۸۹	خورا	۵۸	خاور
۷۰	دستک	۸۹	خوراک	۷۹	خايستن
۷۰	دسته	۸۹	خورد	۷۹	خايیدن
۴۵	دش (پیشوند)	۸۹، ۸۸	خوردن	۴۹	خايه
۷۶	دش	۸۹	خوردنی	۵۷	خرق
۷۲	دشتان	۸۹	خورده	۴۸	خستو(خسته)
۸۵	دشمن	۸۹	خوردی	۵۹	خشتنشار

۶۴	روئیدن	۷۱	دیمه	۷۲	دغ
	ز	۷۱	دین	۷۰	دميك
۵۵	ز (پیشوند)	۷۱	دیو	۸۱	دند
۵۵	زادن	۷۸	دیوار	۸۱	دندان
۷۰	زاردهشت	۷۱	دیوانه	۸۱	دندانه
۷۰	زال	۷۱	دیوباد	۸۱	دنده
۵۵	زائیدن		ر	۷۲	دو
۵۸	زبان	۶۵	راد	۷۳	دوازده
۵۸	زبانه	۸۹	رخشان	۴۵	دوزخ
۷۰	زر (پیر)	۶۵	رد	۶۹	دوست
۶۹	زر (طلا)	۶۴	رز	۶۹	دوستار
۷۰	زربان	۶۴	رستاق	۷۳	دوم
۷۰	زرتشت	۶۴	رستن	۷۳	دویست
۶۹	زرد	۶۴	رشد	۷۲	ده (دیه)
۷۰	زردشت	۶۴	رضوان	۶۳	ده
۷۰	زرفان	۶۴	رود	۶۳	دهر
۶۹	زرگون	۶۴	روز	۷۲	دی
۶۱	زرنگ	۶۴	روزن	۷۲	دیدن
۷۰	زروان	۶۴	روستا	۶۳	دیر
۷۰	زره تشت	۶۴	روش	۶۳	دیرند (ه)
۶۹	زرین	۶۴	روشان	۶۳	دیرینه
۶۹	زریون	۶۴، ۵۵	روشن	۷۶	دیس
۵۸	زفان	۶۴	روضه	۷۶	دیسه
۸۰	زفر	۶۴	رون	۵۶	دیگر

۶۷	سک	۶۷	سپار	۷۰	زم
۸۷	سمد	۵۱	سپد	۷۰	زمستان
۸۸	سمر	۸۰	سپردن	۷۰	زمهریر
۶۷	سنبه	۸۰	سپری	۷۰	زمی
۶۷	سنبین	۸۳	سپس	۷۰	زمین
۶۶	سوج (سوجش)	۶۸	سپند	۶۱	زنده
۶۷، ۶۶	سوختن	۵۱	سپندارمذ	۷۰	زوار
۶۷	سور	۴۳	ستادن	۵۸	زوان
۶۶	سوز	۶۸	ستاره	۸۰	زور (تزویر)
۶۶	سوزان	۹۴	ستم	۶۹	زهره
۶۶	سوزش	۶۸	ستور	۶۹	زهله
۶۷	سوفار	۴۸	سر	۴۶	زیان
۶۷	سوفال	۶۷	سرخ	۶۱	زیبق
۷۳، ۷۱	سه	۴۸	سردار	۶۱	زیرک
۶۷	سهراب	۶۶	سرده	۶۱	زیستن
۷۳، ۷۱	سیصد	۶۸	سروا	۶۹	زین
	ش	۶۸	سرواد	۶۹	زیناوند
۸۳	شبان	۶۸	سرواده	۶۹	زینستان
۷۰	شتر	۶۸	سرودن		ژ
۷۹، ۷۵، ۶۴	شدن	۶۷	سفتن	۶۴	ژرف (ژرفا)
۶۰	شش	۵۱	سغد	۶۱	ژیوه
۶۰	ششصد	۸۰	سفر	۴۸	س
۵۹	شعاع	۶۸	سغند	۵۲	سار
۶۸	شعر	۵۱	سغندارمذ	۴۸	ساعت
					سالار

۷۴	فرودین	۵۷	عام(سال)	۴۱	شفتن
۷۴	فروردگان	۴۰	عراق	۴۱	شفتیدن
۷۴	فروردیان	۴۱	عسس	۸۸	شماردن
۷۴	فروردین	۵۱،۴۷	عشق	۸۸	شمردن
۷۴	فروهر	۵۵،۵۴	علف	۸۸	شمرش
۷۷	فری	۵۳	عید	۶۸	شنون
۷۷	فریده		غ	۶۸	شیندن
۷۷	فریش	۴۷	غاره(غارج)	۶۸	شور
	ك	۶۲	غاو	۵۹	شهر
۶۰	کار و کاره (پسوند)	۶۲	غاوشنگ	۶۸	شهرت
۶۰	کار	۶۲	غباز(ه)	۶۸	شهره
۶۰	کت	۴۷	غره	۴۵	شهریور
۶۲	کت	۶۲	غو	۵۹	شید(ه)
۶۰	کنه	۶۲	غوشا(د)	۵۹	شینذر (شیندیر)
۶۰	کد (ه)	۶۲	غوشاك		ص
۶۰	کذا	۶۲	غوشای	۶۶، ۶۳	صد
۵۶	کرت		ف	۶۳	صلیب
۶۰	کردن	۷۴	فرا	۸۷	صمد
۶۲	کنون	۷۷	فراخ		ض
۴۸	کونسته	۷۴	فراز	۷۱	ضیاء
۴۹	کوهان	۶۵	فربه	۴۶	ضیاع
۶۲، ۶۱، ۶۰	که	۷۶	فرد		ط
۶۱	کیهان	۷۸، ۷۴	فروار	۶۹	طلا
		۷۴	فروال	۴۰	ع
					عالی

۸۶	مرج	۶۱	گیتی	۷۹	گ (پیشوند)
۸۶	مرد	۶۱	گیومرث	۶۰	گار (پسوند)
۸۶	مردانه	۶۱	گیهان	۶۱	گاو
۸۶	مردم	م		۶۲	گاه
۸۶	مردن	۸۷	م (نهی)	۸۰	گداختن
۸۶	مرز (مرزه)	۸۸	مار (ه)	۸۱	گذارده
۸۶	مرغ	۸۶	ماری	۶۰	گر (پسوند)
۸۶	مرك	۸۶	ماریانه	۴۵	گراثیدن
۸۶	مرگی	۸۶	مالش	۴۵	گرایستن
۸۸	مرور	۸۶	ماله	۶۱	گردر
۸۶	مرهم	۸۶	مالیدن	۶۲	گرم (گرمه)
۸۷	مزیت	۸۷	مانا	۶۲	گرمابه
۸۶	مشانه	۸۷	ماندن	۴۵	گرویدن
۸۷	مشت	۸۵	مانستار	۶۱	گریوه
۸۶	مشت و مال	۸۷	مانستن	۷۸	گل
۸۶	مشتن	۸۷	مانك	۴۱	گلشن
۸۶	مشی	۸۷	مانند	۸۵، ۷۹	گمان
۸۶	مشیانه	۸۷	مائیدن	۶۲، ۴۷	گواز
۸۵	معنوی	۸۷	ماه	۵۴	گوازه
۸۵	معنی	۸۷	ماهچه	۶۸	گوسفند
۵۶	مگر	۸۷	ماهو (یه)	۶۹	گون (گونه)
۸۶	ملعم	۸۸	مثنوی	۶۲	گه
۸۶	ملهم	۸۷، ۴۴	مجد	۶۱	گیا
۸۶	من	۸۸	مر		

۶۶، ۶۵	نی	۶۵	نروك	۵۰	منش
۴۰	نیم	۶۵	نره	۸۵	منطق
۴۰	نیمه	۶۵	نری (نرینه)	۸۵	منو
	و	۶۵	نریمان	۸۸	منویات
۷۹	(پیشوند)	۴۱	نشیدن	۸۸	موت
۵۴	واج	۴۱	نشیم (نشیمن)	۸۷	مه (نهی)
۷۸	واد	۷۷	نقرین	۸۶	مه (مهتر)
۷۷، ۵۴	واژه	۶۶	نماز	۸۷	مه (ماه)
۴۳	وایسوندن	۶۶	نمیدن	۸۶	مهری
۷۸	ورد	۵۴	نوا	۸۶	مهل
۷۴	ورواره	۵۴	نواختن	۸۶	مهلیانه
۷۸	وزیدن	۵۴	نواز	۸۶	مهلینه
۷۸	ول	۴۴	نوش (نوشه)	۸۷	میان (میانه)
۷۸	ولد	۷۰	نوشتن	۸۶	میشانه
۴۸	وند (پسوند)	۴۴	نوشدارو	۸۶	میشانی
	ویونگهان (ویونجههان)	۴۴	نوشیدن	۸۶	میشی
۷۹		۴۴	نوشین	۸۵	مینو
	و	۶۶	نون	۸۵	مینوی
۵۷	هار	۸۲	نوید		ن
۴۹	هاك	۶۶	نه	۶۰	ناچار
۷۵	هال	۶۵	نه (نهم)	۷۰	نبشتن
۵۷	هاله	۶۶	نهاده	۶۶، ۶۵	نر
۵۷	هرزه	۶۵	نهد	۶۵	نرسی
۵۷	هرك	۸۸	نهمار	۶۵	نرك

۷۸	هوا	۵۷	هفت	۵۶	هرگز
۴۴	هور	۵۶	هگرز	۵۷	هره
۴۴	هورمزد	۷۵	هلیدن	۵۷	هزار
۴۳	هوز	۵۶	هم	۴۴	هست
۴۳	هوش (مرك)	۸۸	هماره	۴۸	هستو (هسته)
	ی				
۵۳	یزدان	۵۷	هم آمدن	۶۸، ۴۴	هستی
۵۳	یشتن	۸۷	همانا (همانند)	۴۴	هش (مرگ)
۴۲	يك	۵۶	همه	۷۵	هشتن
۴۲	یوم	۶۵	هنر	۷۵	هشیدن

فهرست داستان جم

صفحه ۴	پیشگفتار
۵	متن اوستا
۱۸	متن زند
۳۷	واژنامه اوستائی
۹۰	برگردانیده به فارسی
۱۰۲	فهرست واژه‌های فارسی

گنجینه زبان، فرهنگ و ادب کهن ایران

سازمان انتشارات فروهر

سازمان انتشارات فروهر

تهران - خیابان انقلاب - اول فلسطين جنوبی

شماره ۶ - تلفن ۶۶۲۷۰۴

بها